

Graaf van Horne Magazine

weertmagazine

februari 2018

Op 5 juni 2018 is het 450 jaar geleden dat Graaf Philips van Horne in Brussel werd onthoofd. Philips had zijn hoofdverblijf aan de Biest in Weert. Een man met aanzien, vriend en bondgenoot van Willem van Oranje, de Vader des Vaderlands. Voor Weert is die historische gebeurtenis aanleiding om het jaar 2018 uit te roepen tot het 'Van Horne Jaar'. Reden genoeg om mensen beter kennis te laten maken met een Weertenaar die, 450 jaar na zijn dood, nog altijd tot de verbeelding spreekt.

2018: Van Horne Jaar in Weert

WEERT
VAN HORNE
STAD

20 onthoofding 30 musical 32 Belgische speciaalbieren

Het Van Horne Jaar 2018 biedt kansen!

2018 Van Horne Jaar en Weert Van Horne Stad

In 2018 viert Weert het Van Horne Jaar. Daarin staat Philips de Montmorency, graaf van Horne centraal, die in de 16e eeuw een belangrijke rol in Weert en de Nederlanden speelde. Maar Weert is ook Van Horne Stad. Want niet alleen Philips speelde een rol in Weert als het om de Van Hornes gaat. Er is ook sprake van een heuse Van Horne-dynastie. Het gaat dan om talrijke telgen uit de Van Hornefamilie, die vanaf de 14e eeuw van directe invloed waren op de stadsontwikkeling van Weert. Weert noemt zichzelf daarom 'Van Horne Stad', vanwege het belang van deze familie voor Weert. Van Horne Stad is en blijft Weert óók na het themajaar van 2018.

In 2018 vieren we in Weert het 'Van Horne Jaar'. Van Horne verwijst naar Philips van Horne, de man die in Brussel onthoofd werd en aan allerlei plekken in Weert verbonden is.

Het idee om de herdenking van de onthoofding van 'onze Philips' groots aan te pakken - in de vorm van een Van Horne Jaar - kwam vooral van de historische vereniging De Aldenborgh en de vele vrijwilligers die Weert rijk is. En ik ben ervan overtuigd dat dit een goed idee is. Want daarmee krijgt deze belangrijke icoon voor iedereen een gezicht.

Toen ik het verhaal van de onthoofding hoorde in de context van de start van de 80-jarige oorlog en de vorming van de Nederlandse staat, dacht ik: dit is nu écht een verhaal dat iedereen zou moeten kennen. Het verhaal van Philips van Horne, van zijn metgezel Willem van Oranje, en de tijd waarin hij leefde, vertelt veel over onze stad en over de vorming ervan. Zoals Jeroen Bosch met 's-Hertogenbosch wordt geassocieerd, zo geldt dat ook voor Philips van Horne en Weert. Deze man heeft een belangrijke rol in de vaderlandse geschiedenis vervuld. En weet iedereen dat ook? Deze speciale uitgave licht heel wat tipjes van de sluier op. En mooi is ook, dat je als lezer te weten komt, dat wat je dacht dat klopte, maar eigenlijk toch anders in elkaar steekt.

Het Van Horne Jaar 2018 biedt kansen. Want via dit thema geven we tegelijkertijd aandacht aan de rijke cultuurhistorie van Weert. De periode waarin Philips van Horne leefde, is belangrijk voor de stad geweest. Veel kenmerken daarvan zijn nog altijd zichtbaar. Zoals de singelstructuren en stratenpatronen, het kasteel, de Martinuskerk en het patersklooster, de waterputten...

In het najaar van 2017 is nog een spannende ontdekking gedaan. Via grondradaronderzoek is gezocht naar middeleeuwse fundamenteën en tijdens archiefonderzoek zijn aanwijzingen gevonden dat Philips van Horne misschien is bijgezet in een graf onder de Paterskerk. Het is ook de plek waar zijn voorouders begraven zijn en waar de Aldenborgh heeft gestaan.

Ik ben verheugd dat het Van Horne-initiatief op zoveel draagvlak en enthousiasme kan rekenen. Er is van alles in ontwikkeling. Op het vlak van educatie, promotie, toerisme en recreatie. Veelal eigen initiatief en vaak ook ondersteund met middelen van de gemeente. Een van die hoogtepunten is de musical Graaf van Horne, uitgebreid in dit blad toegelicht. Maar ook buiten Weert krijgt het thema invulling. Want Philips van Horne is ook elders een historische figuur. Samenwerking vindt bijvoorbeeld plaats met het Belgische Zottegum. En er komt een expositie in het Rijksmuseum in Amsterdam over de 80-jarige oorlog.

In 2018 leggen Weertenaren een fundament onder het thema 'Philips van Horne' en 'Weert Van Horne Stad'. Ik ben er zeker van dat dit een succesvol begin is van een prachtige groeidiamant die nog jaren zal doorgroeien.

Ik wens u veel leesplezier toe!

Geert Gabriëls, wethouder cultuur

Graaf van Horne Magazine

weertmagazine

www.weertmagazine.com, like ons op facebook

Dit Graaf van Horne Magazine is een speciale uitgave van Weert Magazine in opdracht van de gemeente Weert en wordt gratis verspreid in de gemeenten Weert, Nederweert, Maasgouw en Leudal en het grensgebied in België. Oplage: 85.000.

UITGEVER

Kappert Media

Desiré Kappert, directeur

06-51 34 56 52, mail@kappertmedia.nl

HOOFDREDACTIE

Mathilde Dominikowski

06-38 29 03 13, dominikowski@hlvw.nl

EINDREDACTIE

Charlotte Vermeulen en John van Cauteren, gemeente Weert

REDACTIE

Ton Adriaens, Monique van den Brandt, Francis Bruekers, John van Cauteren, Chantal Cuppens, Maartje Derckx, Mathilde Dominikowski, Margaret Haarmans, Desiré Kappert, Jan Leenders en Laura Mennen

FOTOGRAFIE / BRONNEN

Ruud de Vreeze, Dion Huiberts, Jan Lemmen
Regionaal Historisch Centrum Limburg
Rijksmuseum Amsterdam
Gemeentearchief Weert
Gemeente Weert (John van Cauteren)

CONCEPT & REALISATIE

Kristiaan Litjens,
Herman Litjens Vormgeving BNO - Weert

Dank aan iedereen die een bijdrage heeft geleverd aan deze uitgave. Ook dank aan hen die documentatie hebben verstrekt of beeldmateriaal hebben aangeleverd.

AFHAALADRESSEN

PARTY-time

Maaspoort 60, Weert

Cigo van Bun

Muntpassage 7, Weert

Saes Groenten en Bloemen

Maaseikerweg 162, Weert

Texaco Timmermans

Graafschap Hornelaan 34, Weert

Kaldi Koffie & Thee

Beekstraat 1, Weert

Sint Jans Gasthuis

Vogelsbleek, Weert

Schuttershoeve

Herenvenneweg, Weert

Schoenmakerij Grosfeld

Langstraat 54, Weert

Pleunis Mode

Brugstraat 21, Nederweert

Bruna - Nederweert

Lambertushof 30, Nederweert

BEZORGKLACHTEN

Vul formulier in op:

www.weertmagazine.com

of bel: 06-51 34 56 52

Niets uit deze uitgave mag worden gekopieerd of in andere vorm gereproduceerd zonder voorafgaande toestemming van de uitgever. Alle auteurs-, vormgevings-, beeld- en databank-rechten ten aanzien van de inhoud worden uitdrukkelijk voorbehouden. Voor eventuele (feitelijke) onjuistheden kan Weert Magazine niet aansprakelijk worden gesteld.

Kasteel Nyenborgh vertelt

2 Het Van Horne Jaar 2018 biedt kansen!

4 Biografie van Philips van Montmorency, Graaf van Horn, heer van Weert (1524/25 - 1568)

7 Van Van Horne Jaar naar Van Horne Stad

8 Philips van Horne SG viert jubileum

9 Geschiedenis saai? Vergeet het maar!

10 Niet alleen in Weert sporen van Philips van Horne

11 "Ruitersstandbeeld Philips de Montmorency moet Weertenaar betoveren"

13 Kasteel Nyenborgh vertelt

14 De Van Horne Wandeling

16 Weerter stadsgidsen over hun Van Horne Wandeling

16 Een logo voor WEERT VAN HORNE STAD

17 Kinderen boeien met Weerter historie, Edumare en Ku&Cu

18 Stamboom

20 Onthoofding in de late middeleeuwen

21 Bart Maes verzamelt historische prenten en foto's

22 Aangenaam

25 De zoektocht naar Van Horne is een expeditie naar identiteit

27 De dood van Floris van Montmorency

27 Regering van koning Filips II

28 Kleurrijke initiatieven door vrijwilligers in Van Horne Jaar

30 'Erbij zijn, is meemaken!' Graaf Van Horne De Musical

32 Van Horne, Van Egmont en Alva: herdenking in bitterzoete bieren

33 De Weerter Beiaard: het Bronzen Hart van Weert

34 Van Horne Puzzel, hoofdprijs: rol in GvH de Musical

35 Weert Van Horne Stad

36 Agenda 2018

Wie was Philips eigenlijk?

Waar werd hij geboren en

hoe groeide hij op?

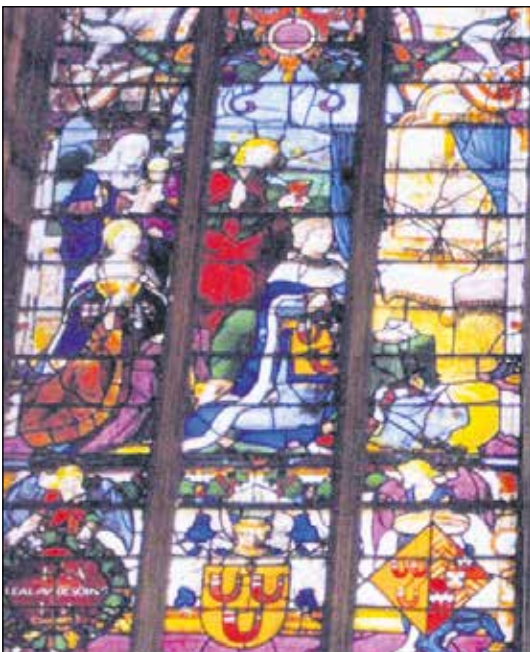
In deze biografie

zetten wij

de feiten op een rij.

Jeugd

Philips van Montmorency werd waarschijnlijk geboren in 1524 of 1525 op kasteel Ooidonk (Deinze), het stamslot van de Vlaamse tak van de oorspronkelijk Franse familie Montmorency. Zijn vader was Joseph van Montmorency en zijn moeder Anna van Egmont. Joseph en Anna krijgen vier kinderen: Philips, Floris, Eleonore en Maria. Vader Joseph sterft in 1529 en weduwe Anna van Egmont hertrouwt in 1533 met graaf Jan van Horne. Uit dit huwelijk ontstaan echter geen kinderen meer. De rechtstreekse lijn van het huis Horne loopt dood. Jan van Horn wijst daarom zijn stiefzoon Philips aan als universeel erfgenaam van alle Hornse goederen.

Jan van Horne en Anna van Egmont.

Carrière in Spanje

De weduwe Anna van Egmont bestuurt vervolgens het graafschap, tot Philips op zeventienjarige leeftijd deze taak overneemt. Moeder Anna spreekt haar familierelaties aan om Philips een goede opvoeding te geven en een glansrijke carrière te bieden. Zo wordt Philips page aan het keizerlijk hof te Brussel. Hij reist met keizer Karel V mee met zijn hof door de Nederlanden en komt op 3 september 1543 in Horn en op 14 september

Biografie van Philips van Graaf van Horn, heer

Door drs. John van Cauteren

Walburgis van den Nieuwenaeer.

in Weert aan. Daar logeert het keizerlijke hof bij zijn moeder, de weduwe Anna, in het kasteel aan de Biest. Het moet voor Weert een bijzondere belevenis zijn geweest.

In 1546 wordt Philips kamerheer van de keizer en huwt hij officieel met Walburgis. Uit dit huwelijk wordt een zoon, ook Philips geheten, geboren. Deze sterft echter op jonge leeftijd.

Philips krijgt het bevel over 500 ruiters en begint zijn militaire vorming in het leger van keizer Karel V. Ter gelegenheid van zijn afscheid van Weert gebruikt hij samen met de magistraat van Weert een maaltijd in herberg In de Croon, gelegen ongeveer ter hoogte van Molenstraat nr. 8. In 1547 is hij weer terug in Weert.

In 1549 reist de Spaanse kroonprins Filips met zijn gevolg door de Nederlanden. Hij doet dan ook Weert aan. Tijdens dat bezoek benoemt prins Filips graaf Philips van Horne tot kapitein van zijn

persoonlijke lijfgarde. Philips van Horne reist vervolgens mee met het prinselijk gezelschap door de Nederlanden, Duitsland en Italië en komt uiteindelijk aan in Spanje. De keizer stuurt hem in 1554 als ambassadeur naar Engeland om te onderhandelen over het huwelijk van de Spaanse kroonprins met Maria Tudor. Als prins Filips naar Engeland vaart, reist onze graaf Philips mee. In 1555 benoemt Keizer Karel V graaf Philips tot stadhouder van Gelre. Dit is een vooraanstaande functie met, niet onbelangrijk, een vast salaris. In datzelfde jaar doet Karel V te Brussel afstand van de troon ten gunste van zijn oudste zoon Filips. Bij die plechtige gebeurtenis is onze Philips aanwezig. Zijn functioneren als stadhouder van Gelre viel in Gelre zelf niet goed. Hij was meer in Weert dan in Gelderland en voldeed niet aan zijn verplichtingen vond men.

De nieuwe koning Filips II van Spanje benoemde in 1556 graaf Philips maar ook Willem van Oranje tot Vliesridders. Philips werd kamerheer van de koning en kapitein van een ordonantiebende. Als zodanig vocht hij met Lamoraal van Egmont en Willem van Oranje tegen de Fransen.

Financiële problemen

In april 1557 is graaf Philips in Weert, waar Willem van Oranje op bezoek komt. Willem heeft echter koorts en ligt enkele dagen ziek te bed in het Weertse kasteel.

Omdat de Spaanse koning slecht van betalen is, krijgt Philips steeds weer en steeds meer financiële problemen. Hij is niet een van de rijksten onder de hoge adel en de oorlogsvoering kost klauwen met geld. Het einde van de oorlog tussen het Duits-Spaanse vorstehuis Habsburg en het Franse koningshuis in 1559 komt hem dan ook goed uit.

Koning Filips II van Spanje is in deze tijd druk bezig het bestuur van zijn landen te reorganiseren. In 1559 geeft hij de Nederlanden in handen van landvoogdes Margaretha van Parma en vertrekt voorgoed naar Spanje. Philips van Montmorency verliest zijn Gelderse stadhouderschap. Hij wordt benoemd tot admiraal-generaal van de vloot in de Nederlanden en in 1560 tot lid van de Spaanse Raad van State, het directe adviescollege van

Kroonprins Philips.

Montmorency, van Weert (1524/25 - 1568)

Prins Willem van Oranje.

de koning. Het is dus de bedoeling dat hij naar Spanje komt en de vaste adviseur wordt van de vorst voor Nederlandse zaken. Graaf Philips trekt er niet zo aan: het hofleven is schreeuwend duur en zoals reeds gezegd, de koning slecht van betalen. Door zijn carrière aan het hof spreekt Philips goed Spaans en kan dus rechtsreeks met de koning, die geen andere taal spreekt dan Spaans, communiceren. Dat maakt hem een belangrijke figuur in de communicatielijn tussen Spanje en de Nederlanden, waar in de hoge kringen Frans wordt gesproken.

Helaas voor de graaf vraagt de koning hem nauwelijks om advies. Hij voelt zich nutteloos en is ontevreden met zijn rol. Bovendien raakt zijn geld op.... De vaste inkomsten zijn namelijk zeer beperkt na het verlies van het stadhouderschap van Gelre.

Philips blijft tot 1561 in Spanje. Dan wordt hij benoemd tot lid van de Raad van State in Brussel. Deze raad adviseert de landvoogdes in de Nederlanden.

Met kerst van het jaar 1561 is hij weer in Weert en geeft op 9 juni 1562 op het kasteel een groot feest ter gelegenheid van het huwelijk (op 22 februari 1562) van zijn zus Maria met Pieter Ernst van Mansveld.

Een van de manieren die graaf Philips aangrijpt om geld te verdienen, is het laten slaan van munten. Philips wilde legaal het muntrecht verwerven en deed daarom in 1562 een verzoek daartoe bij de Duitse keizer. Daarbij verwees hij naar de munten die door zijn Hornse voorvaders vanaf eind 13e eeuw in Weert en Wessem waren geslagen. De keizer verleent eind 1562 het gevraagde privilege.

Als muntmeester wordt Jan van Lommel aangesteld en Philips koopt in de Molenstraat een pand om te dienen als munthuis. Dat was waarschijnlijk niet het huidige, als de "Oude Munt" bekend staande pand. Graaf Philips laat een volledige serie munten ontwerpen: goudgulden, daalder, halve daalder, kwart daalder en sprenger. Toen de munten van Philips werden getest, bleken ze allemaal te weinig edelmetaal te bevatten. Dat leidde ertoe dat in 1566 alle munten verboden werden en het munten slaan in Weert na drie jaar moest stoppen.

Philipsdaalder (voor- en achterzijde).

Protest edelen tegen de koning

De invloed van de Raad van State, waarvan alle hoge edelen uit de Nederlanden lid waren, op de landvoogdes en indirect op koning Filips II werd vanaf 1559 steeds verder ingeperkt ten gunste van juridische adviseurs zoals kardinaal Granvelle. De edelen voelen zich aan de kant gezet. In 1561 sturen Willem van Oranje en Lamoraal van Egmont een brief aan koning Filips II waarin zij klagen over de invloed van Granvelle en dreigen met een boycot van de raad, wanneer Granvelle niet zou worden teruggeroepen. Toen graaf Philips later dat jaar lid werd van de raad sloot hij zich meteen bij deze twee edelen aan.

Kardinaal Granvelle.

De groep protesterende edelen groeide van drie naar negen, bijna allemaal familie van elkaar. Zij schreven regelmatig protestbrieven aan de koning en vergaderden onderling, onder andere in Eindhoven en Weert, dat zo in Spanje bekend werd als broeinest van de opstandige edelen. Vanuit kerkelijke zijde werden brieven naar

Spanje gestuurd, waarin werd geklaagd over de edelen die de protestanten steunden. Onder andere over Philips van Montmorency, wiens moeder en vrouw protestantse sympathieën hadden. In 1563 ondertekende Philips mede een volgende protestbrief. Zo was hij gekant tegen het instellen van nieuwe bisdommen, waarvoor alleen theologisch gestudeerden en gepromoveerden benoembaar werden. Daarmee verviel voor de hoge adel een rijke buit aan goed betaalde functies!

Koning Filips ging zich steeds meer zorgen maken over deze opstandige edelen en hun voortdurende protesten tegen kardinaal Granvelle. De edelen vermaakten zich thuis ondertussen met het bijwonen van diverse uitbundige feesten en partijen. Dit deed hun reputatie bij de sober levende koning Filips II natuurlijk geen goed. In 1564 werd Granvelle eindelijk teruggeroepen en ging Egmont naar Spanje voor overleg met de koning. Hij werd daar hartelijk ontvangen en het overleg leek een groot succes. Maar na terugkomst bleken de toezeggingen van Filips II niets waard te zijn.

Penning uit 1565, gemaakt door J. Jongelinck

In 1566 brak de Beeldenstorm uit en ging als een wervelwind door de Nederlanden. Onder andere werd ook Weert hard getroffen. Landvoogdes

gvhWEETJE

Philips van Montmorency begraven in de minder- broederskerk aan de Biest?

Tijdens de voorbereidingen van het Van Hornejaar stuitte de museumconservator op een vermelding die bij hem een belletje deed rinkelen. In 1643 werd namelijk de vloer in de minderbroederskerk aan de Biest opgegraven om te kijken waar ruimte was voor het doen van begravingen. Daarbij werden diverse oude kelders en graven gevonden. In één daarvan trof men een lichaam aan dat was geplaatst boven op twee andere (geheel vergane) lichamen, die men identificeerde als de graven Jacob I en II. Over het derde lichaam wist men te melden dat dit een aanzienlijke ridder was, die vanwege een misdaad onthoofd was en op verzoek van zijn familie naar Weert was gebracht om daar gehaast in dit graf te worden bijgezet. Een omschrijving die heel goed past bij Philips van Montmorency. De oorspronkelijke bronvermelding die staat opgetekend in een 17e eeuws archiefstuk wordt momenteel bestudeerd en vertaald. Wordt vervolgd.

Margareta van Parma probeerde het gezag te herstellen en stuurde haar drie voornaamste edelen naar opstandige gebieden, om daar de rust terug te brengen. Zo ging Philips van Montmorency naar Doornik, waar hij door middel van diplomatie de zaken wist te sussen. Dat was echter tegen de zin van koning Filips, die eiste dat er streng tegen protestanten werd opgetreden. Hij haalde Philips daarom van zijn post. Teleurgesteld en berooid keerde de graaf naar Brussel terug. Toen hij later dat jaar weer in Weert aankwam en zag wat de Beeldenstorm daar had aangericht, probeerde hij een en ander weer recht te zetten. Hij liet nieuwe altaren plaatsen in de kloosterkerk van de minderbroeders en liet er met kerstmis een mis lezen. Ook schreef hij vanuit Weert een verweerschrift aan de koning waarin hij zijn handelswijze in Doornik verdedigde. En hij klaagde maar weer eens over de niet ontvangen betalingen van de koning. Feitelijk trekt hij zich in Weert zwaar teleurgesteld terug uit de verwikkelingen rond hof en politiek.

Egmont en Horne worden gevangen genomen in Brussel.

klapte de val dicht. Egmont en Horne en hun secretarissen werden gevangengenomen en overgebracht naar de gevangenis in het kasteel te Gent.

De landvoogdes was het met dit alles niet eens en diende haar ontslag in bij haar broer, koning Filips. Toen bleek alles al voorgekookt te zijn: Alva had de benoeming tot landvoogd al op zak en nam de Nederlanden over. Nu was het gedaan met zachte oplossingen. Met harde hand en met behulp van vonnissen van de Raad van Beroerten werden de vele opstandelingen, zowel edelen als gewone burgers opgepakt en velen ter dood gebracht.

Egmont en Horne werden eveneens berecht door de Raad van Beroerten. De beschuldiging van Majesteitsschennis werd door Filips II hoog opgenomen. Het proces duurde negen maanden en kende felle verhoren, eenzame opsluiting zonder inzicht in stukken en geen rechtskundige bijstand. Tegen de graven werd een beschuldiging bestaande uit 63 punten naar voren gebracht. Ze kregen vijf dagen om een verdediging te schrijven, die uiteraard terzijde werd geschoven. Toen op 23 mei 1568 de legers van Lodewijk en Adolf van Nassau succesvol waren in de slag bij Heiligerlee was voor Alva de maat vol. Op 3 juni werden de beide vrienden overgebracht naar Brussel en kregen op 4 juni het doodvonnis te horen, dat de dag daarna al zou worden voltrokken. Philips liet zijn testament opstellen en biechtte.

In zijn testament verontschuldigt Philips zich bij zijn onderdanen, dat hij hen zo met schattingen had geplaagd. Ook aan zijn vrouw biedt hij zijn verontschuldigen aan, omdat hij zo vaak afwezig is geweest. Zijn broer Floris van Montigny benoemde hij tot universeel erfgenaam. Het was hem echter onbekend dat deze in Spanje gevangen zat. Floris is daar in 1570 -in het geheim- geëxecuteerd.

Onthoofding

Op 5 juni 1568 om 11 uur werd eerst graaf Egmont onthoofd. Graaf Philips volgde om 12 uur. Hij knielde op een kussen, trok zijn muts over zijn ogen en terwijl hij nog een kort schietgebed uitsprak, kwam de beul van onder het schavot vandaan en hieuw met één slag zijn hoofd af. De twee hoofden werden op staken gestoken om drie uur lang tentoongesteld te worden. Daarna werden de lichamen en de hoofden in loden kisten gelegd en vervoerd naar het minderbroederklooster, waar ze gebalsemd zouden worden. Daarbij werden de harten verwijderd en in aparte metalen bussen gedaan. Deze zouden later worden overhandigd aan de twee weduwen. De loden kisten werden vervolgens dicht gesoldeerd.

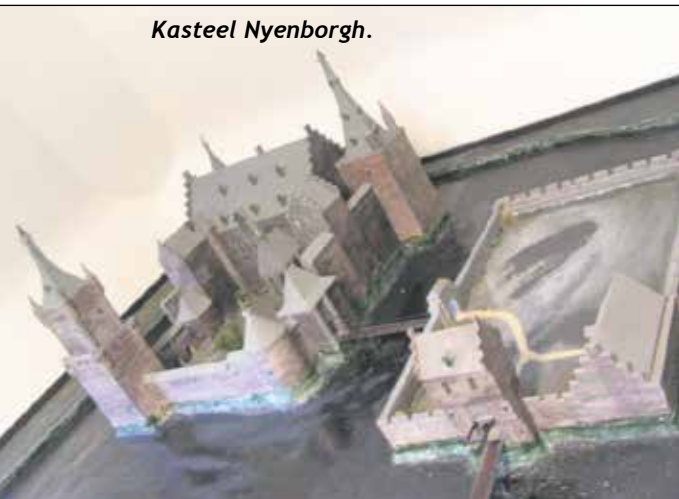
Op 6 juni wordt de kist van Philips naar het kasteel Braine (15 km ten zuiden van Brussel) van Martin van Horne-Houtkerke gebracht en bleef daar tot de begrafenis geregeld kon worden. Martin van Horne was lid van een zijtak van de Hornes en plantte in de tuin van het kasteel ter nagedachtenis aan de onthoofding van Philips een boom. Deze staat er nog steeds.

Lamoraal van Egmont.

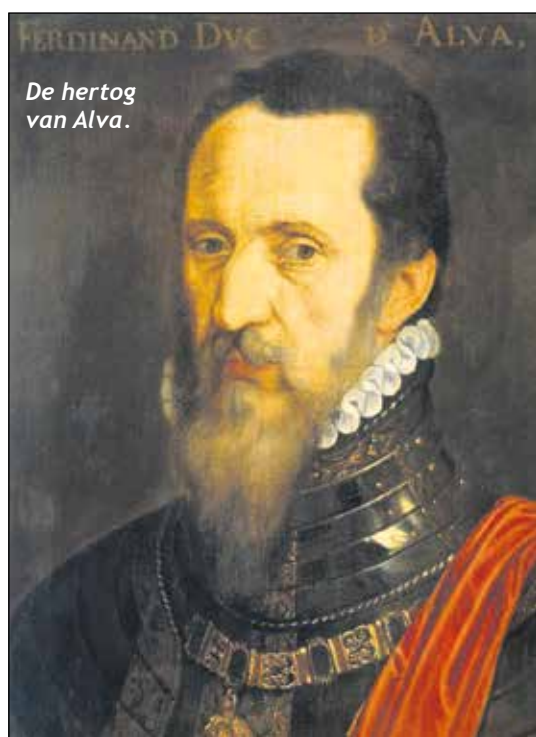
Lamoraal van Egmont wordt bijgezet in de door hem gebouwde crypte in de kerk van Zottegem. Waar Philips is begraven, is niet helemaal zeker. In zijn testament geeft hij geen aanwijzingen en laat alles open. De kroniek van Maria Luyten, kloosterlinge in het klooster Maria Wijngaard in Weert, verhaalt hoe het lichaam op 23 juni 1568 op het kasteel in Weert aankomt en terstond in de Martinuskerk wordt begraven. Tot op heden werd zijn lichaam, dat gevat moet zijn in een loden kist, echter niet in de kerk teruggevonden. Het graf werd namelijk niet voorzien van een steen en de moeder en vrouw van Philips vluchtten op 24 juni 1568 naar Keulen. Uit de opgravingen van de graftombe van graaf Jacob III en zijn twee eerste vrouwen in de 19e en 20e eeuw weten we, dat daar in ieder geval het hart van Philips is bijgezet. Dat kan gebeurd zijn in 1568, maar misschien ook pas in 1600, toen zijn weduwe, Walburgis van den Nieuwenaer, overleed. Of ergens daar tussenin. Aangezien het graf van Philips als zodanig niet herkenbaar was, heeft men het hart bijgezet in de wel herkenbare graftombe van Jacob III van Horn.

Kasteel Nyenborgh.

Koning Filips slaat terug

Het antwoord van koning Filips op dit alles was niet mis te verstaan: op 1 december 1566 kreeg de hertog van Alva bevel met een troepenmacht op te rukken naar de Nederlanden en daar de opstandelingen te straffen. Ondertussen werden de edelen gedwongen de eed van trouw aan de koning af te leggen bij de landvoogdes. Willem van Oranje weigerde en vluchtte naar Duitsland, maar Egmont en later ook Horne gaven toe. Toen Alva aankwam, probeerde hij met succes de hoge edelen aan zich te binden. Hij deed allerhande mooie (en loze) beloften en nodigde de edelen uit naar Brussel te komen voor overleg. Graaf Philips zat weer eens op zwart zaad: hij moest de kasteelhoeve verpanden om de reis naar Brussel en een geschenk voor Alva (een paard) te kunnen betalen. Tijdens een diner op 9 september 1567

De hertog van Alva.

Van Van Horne Jaar naar Van Horne Stad

Door Desiré Kappert

Met het vieren van het Van Horne Jaar geeft de gemeente Weert aandacht aan haar geschiedenis, zowel in historische als culturele zin. Deze veelzijdige geschiedenis zorgt ervoor dat Weert zich na dit jaar blijft profileren als dé 'Van Horne Stad'. Met tal van activiteiten worden Weertenaren dit jaar enthousiast gemaakt en betrokken bij alles wat de Van Hornes voor de stad hebben betekend. Weert blijft verbonden aan haar verleden met de uiting: 'Weert Van Horne Stad'.

Al maanden zijn een tiental verenigingen en organisaties bezig met de voorbereidingen van evenementen in het kader van het Van Horne Jaar. Vol enthousiasme, betrokkenheid en trots. In samenwerking met de gemeente Weert wordt het 'jaar' officieel geopend in het weekend van 17-18 maart 2018, het weekend van de Fokpaarden- en Jaarmarkt.

Paardenmarkt

Op zaterdag 17 maart is de aftrap van het feestelijke jaar voor alle Weertenaren en geïnteresseerden van elders. Niet zonder reden is hiervoor de traditionele paardenmarkt gekozen. Op 27 september 1563 verleende Philips van Montmorency, de Graaf van Horne zelf, het privilege voor het houden van drie paardenmarkten.

Tot op de dag van vandaag bestaat nog steeds de Weerter Fokpaardendag. Die dag zijn er tal van activiteiten die te maken hebben met het Van Horne Jaar. Er trekt een ouderwetse paardentram door de stad die bezoekers langs plekje rijdt die een relatie hebben met Van Horne. Er is een traditionele ambachtenmarkt en er is een preview van 'Graaf van Horne - de Musical'.

Opening

Om 10.00 uur vertrekt een grote stoet vanaf het stadhuis aan de Wilhelminasingel. Onder escorte van het Gilde van Wieërter Stadsschötte Sinte Catharina 1480 rijdt Graaf Philips van Horne te paard temidden van een bont middeleeuws gezelschap over de singels naar de binnenstad. Rond 10.30 uur is de officiële openingshandeling, het startsein voor het Van Horne Jaar. Dit vindt plaats op de Markt, op het bordes van het museum Jacob van Horne. Dit museum is vernoemd naar de overgrootvader van Philips. Philips zelf verricht de opening. Vervolgens luiden alle kerkklokken in het Weerter land gelijktijdig, zoals dat in de Middeleeuwen bij grote feesten gebruikelijk was. De hele dag staat de stad in het teken van de Jaarmarkt, waarbij in Cwartier (oude stadhuis) stands te bezoeken zijn die refereren aan het Van Horne Jaar. Diverse horecagelegenheden bieden vanaf dat weekend speciale Van Horne-menu's en Van Horne-arrangementen aan.

Theatermiddag

Op zondag 18 maart is er in het Munttheater een bijzondere theatermiddag. Een programma met wetenschappers, kunstenaars, muzikanten,

schutters en musicalartiesten. Voor iedereen toegankelijk en geheel in het teken van Philips van Montmorency. De organisatie is in handen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring Weert De Aldenborgh, de stichting die gedurende het gehele jaar stilstaat bij de rol die de Van Horne-dynastie gespeeld heeft in onze regio.

Naast Weert staan ook de plaatsen Zottegem (B), Egmond en Horn stil bij het feit dat het dit jaar 450 jaar geleden is dat Philips en van Egmont in Brussel werd onthoofd. Op de diverse sites van de deelnemende gemeenten zijn de bijzondere activiteiten weergegeven.

Na dit jaar wil Weert verbonden blijven aan haar verleden en wordt in diverse uitingen en campagnes de naam 'Weert Van Horne Stad' gevoerd.

Actuele informatie over de officiële opening op zaterdag 17 maart a.s. is te vinden:

www.weert.nl/vanhornejaar

www.vvmiddenlimburg.nl

PROGRAMMA 17 maart 2018

10.00 uur:

Grote middeleeuwse stoet trekt vanaf stadhuis over de singels naar de Markt.

10.30 uur:

Openingshandeling door burgemeester Jos Heijmans en de Graaf van Horne op bordes Jacob van Horne museum.

10.50 uur:

Stoet trekt via Hoogstraat naar Fokpaardenmarkt op Kasteelsingel.

Philips van Horne viert jubileum

Door Margaret Haarmans en Jan Leenders

Het kan geen toeval zijn...

Uitgerekend in het Van Horne Jaar 2018 viert de Philips van Horne haar 50-jarig jubileum. Dit zal, in de beste tradities van de school, groot gevierd worden. In het schooljaar 2018-2019 zijn er tal van activiteiten, met als onbetwist hoogtepunt de grote Philips van Horne reünie op kermiszaterdag, 29 september 2018.

Philips van Horne

Waarom deze naam? De school is vernoemd naar Graaf Philips van Horne, de ridder van het Gulden Vlies, die samen met Van Egmont op 5 juni 1568, in opdracht van Alva, in Brussel is onthoofd. Hij was een sleutelfiguur in de opstand tegen Koning Filips II van Spanje. Een man die wat betekend heeft, dus!

Onderwijs in Weert

Van oudsher kende Weert een aantal onderwijsinstituten. In 1648 werd het eerbiedwaardige Bisschoppelijk College, een Latijnse school, gesticht. Vanaf 1876 waren de uit Duitsland afkomstige Zusters Ursulinen verantwoordelijk voor het onderwijs aan meisjes: van kleuter- en lagere school tot huishoudschool, mulo en mms. Daarnaast was er het gymnasium van de Paters van de Heilige Geest.

Bij de invoering van de Mammoetwet in 1968 fuseerden de twee laatstgenoemde scholen tot Philips van Horne Scholengemeenschap, een school voor mavo, havo, atheneum en gymnasium. Er werd gestart met 501 leerlingen, 176 brugklassers. Enkele jaren later werden de meisjesmavo aan de Van Berlostraat, de jongens Eduardusmavo aan de Emmasingel en de mavo van het landelijk bekende pensionaat St.-Louis aan de Korenmarkt, hier nog aan toegevoegd.

Nieuwbouw

De Philips van Horne telde in 1970 1301 leerlingen. Het personeel, gemiddeld opmerkelijk jong, pendelde dagelijks tussen vier locaties. Daar kwam een einde aan in 1976 toen de nieuwbouw aan de Wertastraat klaar was. Een compact gebouwde school. Modern ook. Met één van de grootste schoolbibliotheken van Nederland, twee gymzalen, een microsporthal en opmerkelijk: gangen en lokalen met vaste vloerbedekking. Voor die tijd een revolutionaire toepassing. De vloerbedekking zorgde ontegenzeggelijk voor rust en een goede studiesfeer.

Inmiddels groeide de school uit tot één van de grootste scholengemeenschappen in Midden-Limburg. In 1983 telde de school maar liefst 1937 leerlingen en tegen de 200 personeelsleden.

Het onderwijs op de Philips van Horne was, afgaande op de landelijke eindexamenresultaten, van hoog niveau. Docenten kregen ook toen veel ruimte van de schoolleiding om het onderwijs te vernieuwen. De begeleiding van leerlingen stond en staat hoog in het vaandel.

Buitenschoolse activiteiten

De Philips is 'buitenschools' altijd heel actief geweest. Nog steeds overigens. Vermaard waren de werkweken, de internationaal bekende archeologieclub, de computer-, de schaak-,

video- en fotoclub. Eveneens bijzonder waren de schoolkrant De Echo, jarenlang het enige schoolweekblad in Nederland, en de fameuze carnavalsbals in de Poort van Limburg. Al vanaf het begin werd de basis gelegd voor het organiseren van reizen: naar Griekenland en Rome, Rusland, Berlijn, Parijs, Londen, Praag, de Ardennen en Barcelona. De jaarlijkse onderwijsprojecten in de Derde Wereld, de viering van de Laatste Schooldag, Sportline en het skikamp. Activiteiten die nu nog steeds een plaats hebben binnen de school. De Philips blonk vanaf het begin uit op muzikaal gebied. Niet het minst dankzij een aantal enthousiaste muziekdocenten. Maar liefst zes grote musicals zijn in al die jaren uitgebracht en op elpee en CD gezet. Leerlingen met muzikaal talent kregen en krijgen een podium bij Unplugged en tijdens het Van Horne Muziekgala in het Munttheater en het Van Horne Pop festival in de Bosuil, een binnen het onderwijs uniek rockfestival.

Samenwerking binnen Weert

Vanaf 2005 werd er in Weert gepraat over de toekomst van het onderwijs. Het teruglopende leerlingenaantal in de regio deed de behoefte aan samenwerking groeien. Dit leidde uiteindelijk tot een herschikking van het Weerter Voortgezet Onderwijs en het einde van de Philips van Horne als scholengemeenschap: Philips van Horne werd een school voor mavo en havo.

In 2016 is gestart met een volledige modernisering en restyling van het schoolgebouw. Andere kleuren, meer licht en vernieuwde klaslokalen. Op 11 januari jl. werd de '(ver)nieuwbouw' van de Philips van Horne feestelijk geopend.

De school is weer up-to-date ingericht: klaar voor het bieden van goed onderwijs dat past bij deze tijd! Maar ook klaar voor alle activiteiten die in verband met het jubileumjaar op de planning staan. Dat de school leerlingen aflevert, en afgeleverd heeft, die op allerlei maatschappelijke terreinen iets betekenen, blijkt heel duidelijk uit het jubileumprogramma.

En dit alles onder toezicht oog van graaf Philips van Horne, die, hoe kan het ook anders, prominent op de voorgevel prijkt!

Jubileumprogramma '50 jaar Philips van Horne' (2018-2019)

- **14 april 2018:** het 30e Van Horne Pop Reunion Concert in De Bosuil
- **29 september 2018:** de grote PvH-reünie
- **12 oktober - 28 oktober 2018:** Expositie 'Van Horne 50 jaar Beeldend' in Paterskerk
- **26 oktober 2018:** Philips van Horne klassiek concert in Franciscushuis
- **oktober - december 2018:** een serie van zes lezingen door nationaal bekende oud-leerlingen in Theater de Huiskamer
- **november:** 12de Van Horne Unplugged in aula Philips van Horne
- **december 2018:** Van Horne Kerstmarkt 2018 (i.s.m. PSW)
- **december 2018:** minisymposium over 'Malawi en de Philips van Horne'
- **maart 2019:** 35e Van Horne Muziekgala in Munttheater Weert
- **voorjaar 2019:** sport- en muziekclinics. LO-docent Bert van Dijk loopt een internationale marathon voor onderwijsproject in Malawi
- **voorjaar 2019:** sponsorloop Van Horne Pad (estafette wandel- en 'run'- loop rond Weert)

Zie ook: www.philipsvanhorne50.nl • www.facebook.com/pvh50/

Geschiedenis saai? Vergeet het maar!

Door Monique van den Brandt

Al bijna 80 jaar is Stichting De Aldenborgh - samen met de kring Weert van het Koninklijk Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap - hét baken van geschiedkundig Weert. De Aldenborgh werd opgericht in 1939, een onzekere tijd, zo vlak voor de Tweede Wereldoorlog. En dat is niet voor niets. “In tijden van onzekerheid, grijpen mensen terug naar het verleden, dat zijn de zekerheden, dat zijn onze ankers”, aldus de voorzitter van De Aldenborgh, Peter Korten. “Mensen zoeken naar standvastigheid”. Ook vandaag de dag mag de Stichting zich verheugen in een enorme belangstelling voor alles wat met de historie van Weert te maken heeft. De cursussen Weerterlogie zitten binnen ‘no-time’ volgeboekt. “Geschiedenis is leuk!” bevestigt Peter.

Beeld bijstellen

Als je in gesprek gaat met de voorzitter van De Aldenborgh, dan is het alsof je zojuist het tabblad Wikipedia Philips van Montmorency op internet hebt geopend. Maar dan live voor je en met alle ins- en outs en in geuren en kleuren verteld. De feiten en jaartallen vliegen je om te oren. ‘Over Karel de Vijfde, een grafsteen uit 1840, een omschrijving van een pater uit 1637, Weerter martelaren heiligverklaard in 1867, oprichting paardenmarkt in 1563, een kroniek uit 1870’. En dat allemaal uit het blote hoofd. Peter Korten is voorzitter van De Aldenborgh en draagt dat uit met alles wat hij in zich heeft. Als hij vertelt, kan je niet anders dan enthousiast worden. En dat is precies het doel van de stichting; anderen informeren en enthousiasmeren over hun eigen historie. Maar de Stichting heeft zich nog een taak gesteld: ‘Er moet een nieuw beeld komen over Philips van Montmorency (en dan bedoelt hij geen standbeeld, maar het beeld dat wij als Weertenaren hebben over Van Horne) en hij moet de honneurs krijgen die hij verdient’. En dat is

meer dan alleen de naam van een school. Peter: “Philips van Montmorency is de enige Weertenaar die in de Europese geschiedenis een plaats heeft. Sportstad of Groenste stad ben je voor even, maar Van Horne Stad, dat ben je gewoon, daar kom je nooit meer van af.”

Alleen feiten tellen

Al vier jaar lang is de Stichting De Aldenborgh bezig met de voorbereidingen van dit Van Horne Jaar. En dat wordt grondig aangepakt. Met wetenschappelijk onderzoek bijvoorbeeld, ondersteund door universiteiten uit heel Europa. Dankzij internet is informatie veel meer beschikbaar en is er ook veel belangstelling voor de graaf van Horne. Welke rol heeft hij gespeeld in de geschiedenis? Was hij een verzetsstrijder? Wat hij protestant of niet? Stond hij aan de wieg van het Koninkrijk der Nederlanden? Om daarachter te komen moet je terug naar de basis. Peter: “Als historicus wil je feiten boven water krijgen. Ook uit 1568. Dan is het belangrijk dat je terug kunt gaan naar de bron. Zo hebben we nu ook toegang tot de Vaticaanse Archieven. Het kan niet anders dan dat de Paus in die tijd iets over de onthoofdingen in Brussel heeft geschreven! Dat ging namelijk als een schokgolf door Europa.”

Onderste steen boven

Het stoffelijk overschot van Philips van Montmorency werd op 23 juni 1568 van Brussel naar Weert gebracht en in allerijl begraven. Volgens overlevering in de ‘Hoogh Kerck’, maar wat wordt daarmee bedoeld? Net als zijn mede-Aldenborgh-leden wil Peter Korten niets liever dan de laatste rustplaats van de graaf vinden. Peter: “Het blijft de gemoederen bezighouden. Vaak vragen ze ons: ‘Hejje um al?’ Wij denken dat hij in de Paterskerk ligt. Even ‘spaaieren’ zou je zo zeggen, maar daar heb je allemaal vergunningen voor nodig. Het is wel hoogstwaarschijnlijk omdat

hier ook meerdere Van Hornes liggen. Het is een soort dynastiekerk, zoals de kerk in Delft dat is voor de Oranjes”, legt Peter uit.

Na zaaien mag geoogst worden

Er is een enorm aanbod van initiatieven en activiteiten dit Van Horne Jaar. Van stads-wandelingen tot muziek van een Belgische Metal Band en van Montmorency-bier tot een tv-reeks via de NTR. Er zijn er een paar waar Peter zich in het bijzonder op verheugt. “De compositie van Rob Goorhuis uitgevoerd door de Kerkelijke Harmonie St. Joseph 1880, dat wordt heel bijzonder. Verder de Evocatie op 16 september 2018 in Zottegem waar Van Egmont wordt herdacht. En zeker ‘Graaf van Horne-de Musical’ op 11 en 12 mei 2018 op de Markt in Weert. Met zo’n musical bereik je een groot publiek, daar zijn wij weer blij mee. Als De Aldenborgh hebben we vier jaar keihard gewerkt aan de voorbereidingen van het Van Horne Jaar. Nu wordt het alleen nog maar genieten. Die hernieuwde belangstelling voor Van Horne willen we ook de jaren daarna vasthouden. Als je historisch bewustzijn gezamenlijk uitdraagt, brengt dat een gezamenlijke identiteit. Dat biedt standvastigheid in -ook nu weer- onzekere tijden”, aldus Peter.

gvhWEETJE

Beeldenstorm in Weert

Maria Luyten was een zuster in het klooster Maria Wijngaard aan de Maastraat. Zij hield een kroniek bij die ons een wonderlijk inzicht geeft in het dagelijkse leven van de 16e eeuw en met name de Beeldenstorm. Zo weten we dat de protestantse Anna van Egmont de zusters liet waarschuwen dat de Beeldenstorm op komst was en dat zij maar beter de beste kunstschaten van het klooster konden opbergen. Anna was een goede vriendin van de prioress. Wellicht was het feit dat de schoonzus van Anna, Amelia van Horne, zuster in het klooster was daar medeoorzaak van. Toen de beeldenstormers kwamen vernielden zij wat er nog restte aan beelden in de kerk en meenden vervolgens klaar te zijn. Ook anderen namen de zusters in bescherming zoals de gebroeders Jacob en Cornelis Van Stralen in herberg In de Croon (in de Molenstraat), die de beeldenstormers in hun herberg vals voorlichtten en de zaak zoveel als mogelijk probeerden te sussen. Dankzij de kroniek kennen we ook de namen van de aanvoerders van de Beeldenstorm: de gebroeders Jan en Herman Ressen.

Peter Korten in de ridderzaal van Kasteel Horn. Kasteel Horn is een van de best bewaarde middeleeuwse burchten van Nederland. Dit kasteel is het stamslot van de voormalige graven van Horne.

Niet alleen in Weert sporen van Philips van Horne

Door Mathilde Dominikowski

In 2018 is het 450 jaar geleden dat de Tachtigjarige Oorlog begon. Iedereen heeft wel eens gehoord van deze jarenlange opstand van de Nederlanden onder leiding van Willem van Oranje tegen de Spaanse koning Filips II.

Wat is eigenlijk de betekenis van deze oorlog? Waarom is dit conflict voor Nederland zo belangrijk?

In het Rijksmuseum in Amsterdam laat de tentoonstelling 80 jaar oorlog* bijzondere kunstwerken en spannende voorwerpen zien. Je ontdekt hoe geweld, opstand en burgeroorlog, terreur en onderdrukking, religieuze vervolgingen en vluchtelingen konden leiden tot het ontstaan van het huidige Nederland en België, zonder dat dit ooit de bedoeling was. (* Rijksmuseum Amsterdam 12 oktober 2018-20 januari 2019)

Philips van Montmorency werd in 1524 geboren in Deinze (B) en overleed in 1568 in Brussel (B). Hij was graaf van Horne, woonde en werd begraven in Weert.

Zijn vader (Jozef van Montmorency) was graaf van Nevele (B). Zijn moeder (Anna van Egmont) hertrouwde met Jan, graaf van Horne. Deze graaf liet zijn stiefzoon (Philips) het graafschap Horne en de heerlijkheden Heusden, Altena en Weert na. Philips trouwde in 1546 met Walburgis van Nieuwenaar uit Moers (D). Maar er zijn nog meer plaatsen die een rol gespeeld hebben in het leven van Philips van Horne en Lamoraal van Egmont. Hier een bloemlezing van activiteiten/evenementen die de geschiedenis levend houden.

wordt geplaatst in een groots opgezet tafereel van ongeveer 1000 m2, een artistiek hoogstandje van internationaal niveau.

In de Egmontevocatie op 16 september 2018 worden tien scènes uit het leven van Lamoraal van Egmont opgevoerd met de apotheose op de Markt van Zottegem.

www.zottegem.be

Zottegem (B)

In Zottegem wordt het Egmontjaar 2018 groots gevierd met grote en kleinere activiteiten. Als hoogtepunten mogen het bloementapijt en de Egmontevocatie worden genoemd.

Het bloementapijt is te zien van 14-16 september 2018 in het park bij het kasteel van Egmont. Het

Horn

In Horn vinden van 1 t/m 5 juni 2018 Graafschapsfeesten plaats. De Graafschapsfeesten zijn bedoeld om de herinnering levend te houden aan de graaf die zijn leven gaf voor onze vrijheid. Horn eert graaf Philips van Horne met een buitenluchtspektakel, een folkloristische markt en een grootse historische optocht.

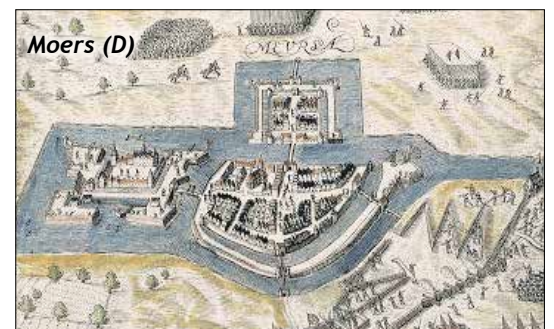
www.graafschapsfeestenhorn.nl

Brussel (B)

Jaarlijks vindt in Brussel De Ommegang plaats. Dit jaar van 4 t/m 6 juli. De ommegang maakt deel uit van het Carolus V Festival en reconstrueert de intrede van keizer Karel V. Je komt letterlijk midden in de sfeer van de 16e eeuw terecht.

www.visit.brussels/nl/lists/carolus-festival

Moers (D)

Hier bevindt zich een van de weinig overgebleven ringburgcomplexen uit de middeleeuwen die dienst doet als museum. De bezoekers worden hier rondgeleid door Gravin Walburgis van Nieuwenaar. Zij had geen geluk met haar mannen. Haar eerste man, Philips van Horne, werd onthoofd en haar tweede man kwam bij een explosie om het leven. Na het overlijden van deze laatste trok zij zich terug in het slot van Moers.

www.grafschafter-museum.de

“Ruiterstandbeeld Philips de Montmorency moet Weertenaar betoveren”

Voorzitter Frank Heijckers (l) en kunstenaar Jos Dirix.

Door Monique van den Brandt

Philips de Montmorency verdient een standbeeld. Dat vindt de Stichting Ruiterstandbeeld Philips de Montmorency. Maar meer nog verdienen alle Weertenaren een standbeeld waar ze trots op kunnen zijn. “In iedere Weertenaar zit wel een vleugje DNA van Philips”, zo verwoordde wethouder Van Eersel het. Het bronzen ruiterstandbeeld met een hoogte van 2,60 meter en een gewicht van 1.000 kg krijgt een plaats in het vernieuwde stadspark. We spreken Frank Heijckers (voorzitter Stichting Ruiterstandbeeld Philips de Montmorency) en kunstenaar Jos Dirix uit Neer.

Het paard vertelt het verhaal

“Weert is de groenste stad van de wereld. Maar dit is maar een vluchtige titel. Als je het hebt over de identiteit van een stad, dan is dat de Graaf Van Horne en dus zo’n beeld”, aldus Frank. De Stichting koos Jos Dirix om het ruiterstandbeeld vorm te geven. Wat doe je als je zo’n bijzondere opdracht krijgt? Jos: “Ik heb er zeker eerst over na moeten denken. Ik heb duidelijk aangegeven dat ik mijn eigen stijl heb en dat het een beeld zou worden in die geest. Ik zoek naar expressie, naar beweging en naar uitdrukingskracht. Ik

verdiep me in het onderwerp en ga op zoek naar de kern. De kern van dit beeld vind ik het trieste lot dat deze man ten deel valt. Het was een staatsman/diplomaat op zijn paard, op weg naar Brussel. Het paard van het standbeeld vertelt heel veel van dit verhaal want die voorvoelt het lot van zijn ruiter. Vaak zijn de paarden slechts dragers van de helden maar in dit geval smelten paard en ruiter samen”, legt Jos uit. Frank vult aan; “Dat Jos zowel mensfiguren als paarden creëert is voor de Stichting heel belangrijk geweest. Het vertrekpunt was

natuurlijk de Graaf van Horne; die moet goed afgebeeld worden. Liefst ook nog eens op een paard, want die man is zo verweven met paarden. We besloten om voor een ruiterstandbeeld te gaan. Ja, dan moet je iemand vinden die zowel portretten kan maken als paarden.”

Beeld van en voor Weert

Op 9 november werd het beeld in miniatuur en het hoofd van de graaf gepresenteerd. Kort daarna kwamen de eerste reacties. Enthousiast, lovend, trots maar zoals het de Weertenaar

Onthulling van het bronzen hoofd van Philips de Montmorency.
In aanwezigheid van o.a. wethouder Geert Gabriëls, voorzitter van de stichting Frank Heijckers en beeldhouwer Jos Dirix.

betaamt klonk er ook gemor en kwamen er reacties als 'wat kosj det waal neet' en 'weem gieët det betale?'. Jos ziet dat anders: "Je maakt zo'n beeld voor de toekomst. De huidige generatie denkt dat ze het moeten betalen en de volgende generatie gaat ermee opgroeien, zich ermee verbonden voelen en uitdragen. Dit gaat hét beeld van Weert worden."

Frank: "Voor mij was het juist de drive om deze

kar te trekken. Er is altijd wel iets om over te mopperen. Maar als je iets hebt waar je trots op kunt zijn, dan is dat wat je verbindt. 'Weert Van Horne Stad', met een prachtig beeld in een mooi stadspark; dáár kan je je mee identificeren. Zeker met iemand die in Weert heeft gewoond en geregeerd én de Europese geschiedenis heeft gehaald. Daar moet je trots op zijn. Die gedachte leeft nu nog te weinig onder de Weertenaren. Daarom moet dit beeld er komen."

je ooit gezien hebt. En het zou heel mooi zijn als dit beeld een stukje identiteit van Weert gaat worden. Zeker omdat Weert toch echt een paardenstad is. Mijn belang is om een topbeeld te maken. Er moet straks iets staan wat je betovert", sluit Jos af.

www.josdirix.com
sculptures@josdirix.com

gvhWEETJE

Altijd in geldnood

De levensstijl van Philips was kostbaar omdat hij geacht werd een bepaalde stand op te houden. Het voeren van oorlogen en het leven aan het keizerlijke en koninklijke hof was erg duur. De drie kameraden gaven graag grootse Bourgondische feesten en hielden van gokken. Egmont en Oranje hadden daar financieel geen moeite mee. Zij kregen uit hun goederen voldoende inkomen. Voor Horne lag dat anders. Vergeleken met de anderen was hij armlastig.

Net voor het feest ter gelegenheid van het huwelijk van zijn zus Maria, leende Philips 10.000 gulden van Weert. Om daarmee het feest te bekostigen? Geen wonder dat hij in Weert niet zo geliefd was! Omdat de koning slecht van betalen was, moest Philips van Horne voortdurend geld lenen en extra schattingen opleggen aan zijn onderdanen. Niet voor niets vraagt hij in zijn testament vergeving aan zijn onderdanen voor de harde belastingen.

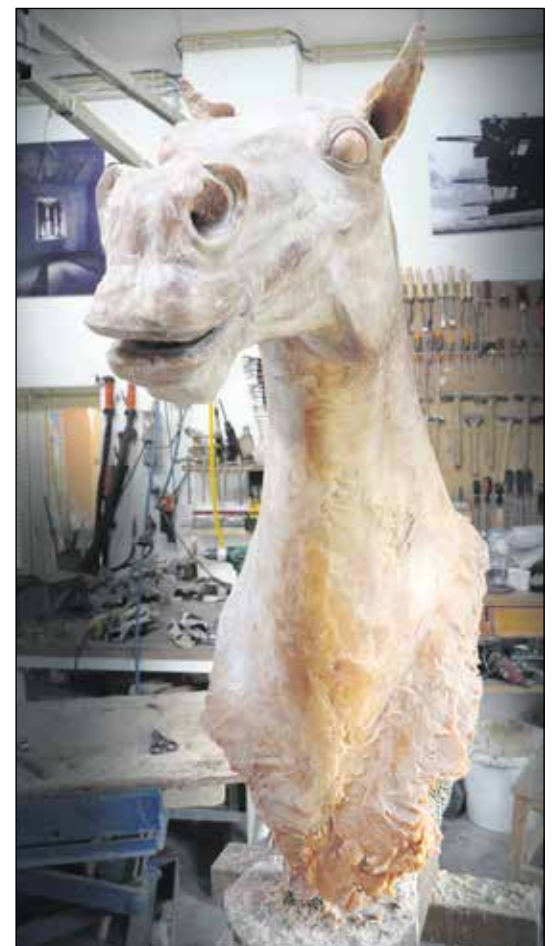
Onthulling

De Stichting Ruitersstandbeeld is druk bezig het benodigde geld bij elkaar te krijgen. Door de provincie is € 50.000,- gereserveerd en op de vraag hoeveel procent van het benodigde geld bij elkaar is, antwoordt Frank tactisch dat de sponsorwerving geheel op schema ligt.

Van het beeld, maar ook van het hoofd van de graaf alleen, heeft Jos bronzen miniaturen (in beperkte oplage) gemaakt waarvan 25% van de opbrengst ten goede komt aan de realisatie van het standbeeld. Eind 2018 moet het ruitersstandbeeld klaar zijn. Het wordt gegoten door Jos Boerekamps en komt op een sokkel in het vernieuwde stadspark te staan. Wat als het park dan niet klaar is? Frank: "Het komt in ieder geval niet in een loods te staan. We hebben plannen om het dan elders te onthullen, bijvoorbeeld in het Kasteel van Ooidonk (niet ver van Deinze in België) waar Philips de Montmorency is geboren. We dragen het over aan de gemeente Weert als het geplaatst kan worden in het stadspark."

Once in life time

Het maken van zo'n ruitersstandbeeld is natuurlijk een droom voor een kunstenaar. Jos: "Jazeker, ik ga ook echt het allermooiste beeld maken dat

Nyenborgh

Het nieuwe kasteel van de Van Hornes (Nyenborgh) is gebouwd tussen ruwweg 1430 en 1450 op last van graaf Frederik van Meurs, voogd van Jacob I van Horne. Het was een zogenaamde waterburcht. De kasteelgrachten liepen door tot aan de muren van het kasteel en ook tussen voor- en hoofdburcht bevond zich nog een brede gracht. De huidige grachten zijn nog maar half zo breed als de oorspronkelijke. Vanaf 1540 werd het kasteel bewoond door Anna van Egmont, haar zoon Philips van Montmorency en zijn vrouw Walburgis. Uit het testament weten we dat het interieur versierd werd met tapijten, geweven door de Brusselse tapijtwever Willem de Pannemaecker. Deze was in zijn tijd beroemd en ontving opdrachten van pausen, vorsten en hoge adel.

Door de eeuwen heen

In de 17e eeuw werd het kasteel voor diverse doeleinden gebruikt, tot het in 1702 belegerd en zeer zwaar beschadigd werd door bombardementen. Daarna is besloten het kasteel niet meer te herstellen. Alle muren werden tot drie meter hoogte afgebroken. De eeuwen daarna werd het terrein gebruikt voor leveranties van bouw materiaal. Het kasteel verviel steeds meer, tot in 1841 nog slechts enkele ruïnes over waren. Deze werden grotendeels gesloopt toen het terrein

werd gekocht door Louis Beerenbroek, oud-burgemeester van Weert. Op de middeleeuwse kelder (1) van een hoektoren werd toen een herenhuis gebouwd, één ronde hoektoren aan de Biest is verhoogd (3) en er werden stallen en tuinen gebouwd op de oude funderingen. Alleen de toegangspoort (6), de kelder van een grote hoektoren en resten van de andere hoektorens (4

en 5) bleven tot op heden bewaard. Sinds 1923 is het terrein eigendom van de familie Scheijmans, die er een houthandel vestigde. In 2017 is met de gemeente Weert een intentieverklaring getekend, waarbij de houthandel wordt verplaatst en het terrein van de oude voorburch aan de gemeente wordt verkocht, ter uitbreiding van het stadspark.

Een tapijt van Willem de Pannemaecker, Brussel circa 1550. Philips bezat meerdere tapijten van deze beroemde tapijtwever, die in het kasteel aan de Biest hingen.

Op de binnenplaats lag de uit mergelblokken opgetrokken waterput. Deze is nog steeds aanwezig. De Naamse opstaande rand is afgebroken en fragmenten zijn verspreid in de tuin te vinden. Op een van de segmenten komt het wapen van Horn voor.

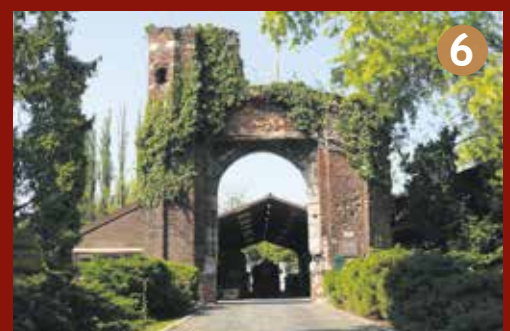
De ronde hoektoren aan de Biest is in de 19e eeuw verder opgetrokken. In de toren is een groot hardstenen reliëf opgenomen met het wapen van graaf Jacob III, omgeven door de keten van het gulden vlies.

De resten van de noordwestelijke hoektoren zijn voorzien van hardstenen hoekbanden.

De kleine hoektoren is aan de buitenzijde nog redelijk gaaf bewaard gebleven. Aan de binnenzijde zijn zogenaamde speklagen herkenbaar. Lagen van afwisselend baksteen en mergel. Deze komen ook voor in de Martinuskerk.

De toegangspoort naar de oude voorburch aan de Biest bleef redelijk bewaard. Goed is te zien dat het oorspronkelijke vloerniveau van de poort aanzienlijk hoger lag dan tegenwoordig het geval is.

De Tiendschuur

Toegangspoort tot de Nyenborgh

Markt

Muntgebouw

Grensmonument Geuzendijk

Markt (vertrekpunt)

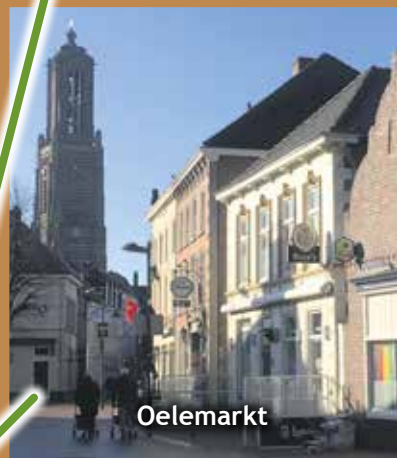
stadswandeling

De Van Horne Wandeling

De kaart hiernaast van Jacob van Deventer is uit 1565. Het toont Weert als een schoolvoorbeeld van een middeleeuwse stad. De plattegrond hieronder geeft de actuele situatie weer, met daarin de wandelroute en de highlights. Op de volgende pagina vindt u meer informatie over deze wandeling.

Paterskerk

Oelemarkt

Schoolstraat rond 1900

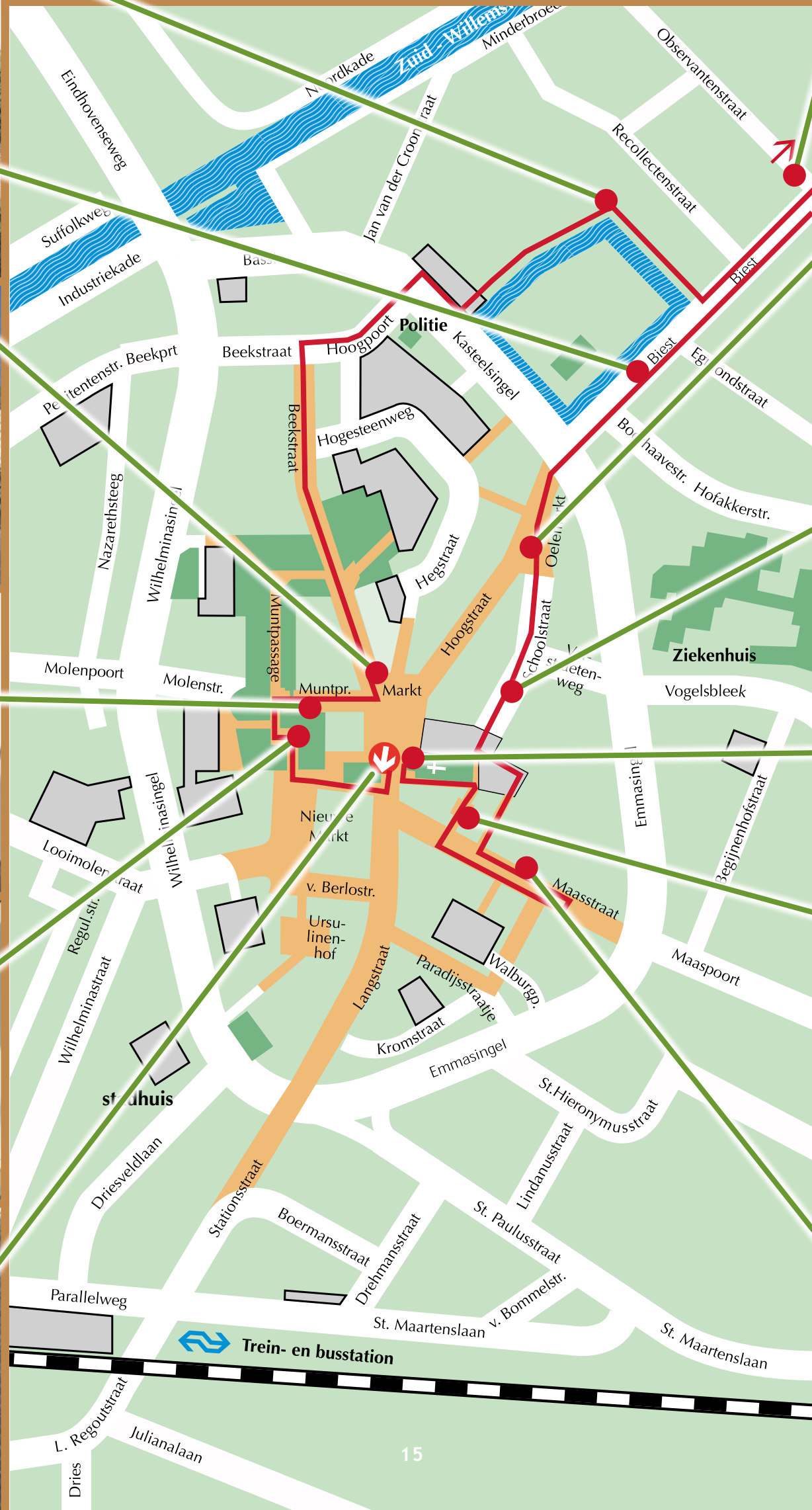
Gewelfschildering in de Martinuskerk

Zicht op de toren vanuit de Oude Schut

Birgittinessenklooster

Weerter stadsgidsen over hun Van Horne Wandeling

De wandeling start met een filmische impressie in De Soos, Markt 9 in Weert. De beelden en de voice-over vertellen het verhaal over het ontstaan van Weert, de vestiging van de adellijke familie Van Horne en van het leven van de

doorsnee Weertenaar rond 1565. Men kan kiezen voor de lange route (2,6 km) met bezoek aan het voormalige klooster van de Paters Franciscanen (De Aldenborgh) of voor de kortere variant (2 km). De prijs van de wandeling bedraagt voor

een groep van maximaal 20 personen € 50,-. Er zijn ook speciale groepsarrangementen, variërend van koffie met of zonder vlaai, dan wel een lunch voorafgaand aan (of volgend op) de wandeling. Voor de deelnemer die de route nog eens rustig wil nalezen, hebben de stadsgidsen een rijk geïllustreerde gids samengesteld (ca. 60 pagina's, A5-formaat). Het boekje is vanaf 1 april 2018 voor € 4,- te koop bij de lokale boekhandel. De gids is ook geschikt om de route individueel te lopen. Dat kan digitaal ook met de *izi.TRAVEL* app. Daarnaast werken de stadsgidsen met de VVV Midden-Limburg aan een 'family and kids tour'. Dit is een digitale wandeling speciaal voor ouders en kinderen. Beide apps zullen rond 1 april 2018 online gaan.

De Stichting Stadsgidsen Regio Weert is tien jaar geleden ontstaan om stadswandelingen te verzorgen die voordien door de plaatselijke VVV werden aangeboden.

Stadsgidsen Weert, van links naar rechts: Carla Bronzwaer, Cor Vossen, Harrie Mennen, Jan Leenders, Frans Oerlemans, Koos Neijns, Annelies Hoek, Jan Lemmen. Voorste rij: Peter Theunissen en Ed Bijmans.

Informatie:
info@stadsgidsenweert.nl
 06-24403951
 Facebook: 'stadsgidsenweert'

beeldmerk

Een logo voor WEERT VAN HORNE STAD

Door Maartje Derckx

Inge Korten (32) werkt sinds haar afstuderen aan de Academie voor Kunst en Vormgeving in 's Hertogenbosch in 2008, als zelfstandig grafisch ontwerper. Haar werkplek bevindt zich in Perron C in de 'oude raadzaal' in Cwartier, de creatieve broedplaats in het voormalige gemeentehuis van Weert aan de Beekstraat. Dat zij eind 2017 een van haar werken zou mogen presenteren in de raadzaal van het huidige gemeentehuis, had ze misschien niet voor mogelijk gehouden. Toch is dat wat er gebeurde.

Weert, Van Horne Stad. Dat feit verdient een krachtig logo. Inge Korten pitchte samen met twee andere bedrijven voor die opdracht. Inge staat erom bekend heldere communicatie te ontwerpen met aandacht voor detail. Communicatie, online en offline, die prikkelt, enthousiast maakt en inspireert.

Een eerste schets wist de opdrachtgevers meteen te raken. Het was een abstracte afbeelding van Philips van Horne's profiel, gemaakt met enkel een klein aantal strakke lijnen. "Een beetje minder Philips, iets meer familie Van Horne" luidde de enige kritiek op de al pakkende afbeelding die Inge Korten er van wist te maken. Want hoe beroemd ook, niet alleen Philips was van betekenis voor de Weerter geschiedenis, de van Horne-dynastie was minstens zo belangrijk. De abstracte lijnen maakten plaats voor de kenmerkende hoortjes uit het wapen van de stad Weert. Om Philips van

Horne één te laten worden met zijn familie, rijst zijn gezicht op uit de hoortjes die als kenmerk dienen voor zijn achternaam. Hiermee worden beide elementen samengevoegd tot één beeld en vertegenwoordigt het logo zowel Philips van Horne als de Van Horne-dynastie. Zo maken zij letterlijk deel uit van Philips. De uitstraling van het logo is historisch maar toch modern, statig met een speelse twist en het heeft een herkenbare vorm. De kleurtinten van het logo komen voort uit de kleuren van Van Horne: goud en rood, voor een koninklijke en vriendelijke uitstraling.

Met gepaste trots presenteert Inge het logo dat op veel plekken de stad zal sieren.

Kinderen boeien met Weerter historie

Edumare en Ku&Cu

Door Maartje Derckx

Als volwassen Weertenaren weten we op z'n minst wie Philips van Horne was. Maar hoe zit het met de van Horne-kennis van onze koters? De stichtingen Edumare en Ku+Cu richten zich op geschiedeniseducatie voor basisscholieren. Ieder op hun eigen manier weten ze met fascinerende projecten schoolgaande kinderen te boeien met het doel ze iets te leren over de Weerter historie, met in 2018 als uitgelicht thema Philips van Horne.

Theaterontdekkingstocht.

Verbinding tussen de 16e eeuw en het heden

Na jarenlang als leerkracht gewerkt te hebben in het basisonderwijs, ontwikkelen Truus en Jacques Manders van Stichting Edumare, samen met hun team, onderwijsprojecten en lesmateriaal op het gebied van natuur, milieu, historie, landschap en cultuur. Het onderwerp Graaf van Horne hebben Truus en Jacques uitgebreid onderzocht, wat hen in staat stelde een duidelijk beeld te schetsen van zijn levensverhaal. Voor dat onderzoek naar het leven van Philips van Horne reisden Truus en Jacques af naar verschillende plekken in Europa waar hij tijdens zijn leven verbleef.

Voor het Van Hornejaar creëerden zij een omvangrijk project dat bestaat uit vier onderdelen. Zo schreven zij een boek, genaamd "IJzer en Fluweel", waarin het levensverhaal van Philips van Horne vanuit twee verschillende perspectieven wordt verteld. We volgen enerzijds Folkert, een fictieve schildknaap van de graaf, die na zijn dood een logboek van Brussel naar Weert moet brengen, om het te overhandigen aan gravin Walburgis. Met flashbacks wordt in een tweede verhaallijn over het leven van de graaf verteld. Daarnaast wordt er in het boek regelmatig gerefereerd aan een digitaal infoportaal. De digitale informatie verklaart een kleine honderd begrippen, deze geven verbreding en verdieping aan het thema. Er is ook een stadswandeling beschikbaar voor het hele gezin, met puzzels en opdrachten, waarin het 16e-eeuwse stadsbeeld tot leven komt. In samenwerking met stichting Wieërt Amezieërtj ontwikkelen ze daarnaast een project voor de hoogste groepen van de basisscholen om de

historische context van de musical over de Graaf van Horne te duiden, zodat bij een bezoek aan de musical het een en ander voor de jongelui ook begrijpelijk is.

Prominente rol voor Weert

Ook het samenwerkingsverband van Ku+Cu doet een mooie duit in het zakje. Ku+Cu bestaat uit het Bibliocenter, Erfgoedcluster, Munttheater en RICK en werkt vanuit de vraag van het onderwijs. Aansluitend bij thema's, projecten of leerstof wordt naar een passend kunst- en culturaanbod gezocht of samen ontwikkeld. Aandacht voor nieuwe ontwikkelingen in het onderwijs zoals de 21e -eeuwse vaardigheden waarin cultuureducatie een grote rol speelt, zijn belangrijke voorwaarden voor goed aanbod. Doel is om kwalitatief goede cultuureducatie een vaste plek te geven, geïntegreerd in het onderwijs.

Het thema rondom de herdenking van Philips van Horne is zo'n thema dat voor scholen interessant is. Het wordt op de basisscholen verbonden met thema's als 'de Gouden Eeuw', de 80-jarige oorlog, de stichting van de Republiek. Allemaal belangrijke onderwerpen in de Nederlandse geschiedenis, waarin Weert een rol speelde. Ku+Cu heeft ter ere van het van Horne Jaar een boeiende theatertocht ontwikkeld voor basisschoolkinderen van groep 5 t/m groep 8. Aan de basisscholen in Weert en omringende gemeenten wordt deze educatieve en interactieve theatertocht aangeboden. Door middel van een groep van maar liefst negen acteurs en nog een aantal figuranten, komen enkele historische figuren waaronder familieleden van Graaf van Horne tot leven. Tijdens de tocht, die de kinderen

leidt naar verschillende historische plekken in Weert uit het leven van Philips de Montmorency, lopen de kinderen bekenden van de graaf tegen het lijf. Deze vertellen allerlei verhalen over hem. Ook de graaf zelf komt in levenden lijve in het stuk voor! Een spannende en leuke manier om kinderen kennis te laten maken met deze Weerter historische figuur en zijn levensverhaal.

Meer informatie:

www.edumare.nl en www.ku-cu.nl.

Truus en Jacques Manders.

Door drs. John van Cauteren

De vader zoekt voor zijn zoon/ dochter een partner, die ervoor kan zorgen dat de financiële en/of machtsituatie van de familie verbetert. Huwelijken zijn daarom vaak gearrangeerd. Er werd niet getrouwd uit liefde!

Het verbaast daarom niet dat de belangrijkste families uit de Nederlanden door deze politiek onderling sterk verweven raken. Dat blijkt bijvoorbeeld heel goed wanneer we de stambomen van Philips van Montmorency en zijn echtgenote Walburgis van den Nieuwenaeer nader bekijken. Het blijkt dan dat beiden rechtstreeks verbonden zijn met graaf Jacob van Horne.

Philips stiefvader, graaf Jan van Horn, is de kleinzoon van Jacob I. Philips zelf is een achter-achterkleinkind van Jacob I: hij is een nakomeling van de tweede zoon van graaf Jacob, Frederik van Horn. Ook Walburgis is een achter-achterkleinkind van Jacob I. Zij is nakomeling van de tweede dochter van graaf Jacob: Walburgis van Horn.

Adellijke families in de late middel-eeuwen staan bekend om het voeren van een uitgekiende huwelijkspolitiek.

gvhWEETJE

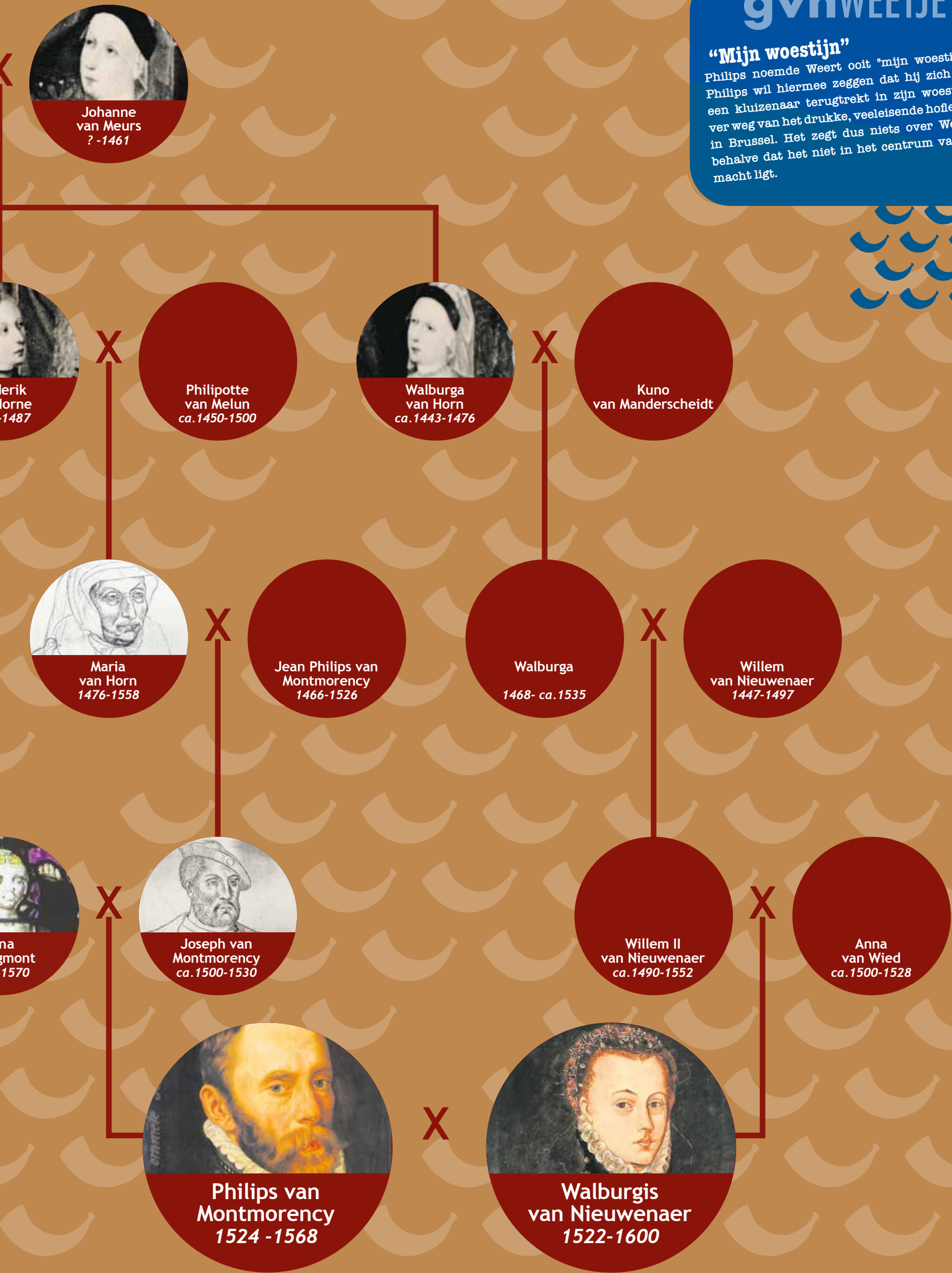
Wat als niet Philips, maar Willem van Oranje naar Brussel was afgereisd?

Zou ons volkslied dan nu beginnen met "Als Philips Grave van Horne ben ik van Dietsen bloed"?

Nee. Philips beschikte over onvoldoende financiële middelen en buitenlandse relaties om uit handen te blijven van Alva. Zijn goederen lagen in Spaans gecontroleerde gebieden en bij een vlucht zou hij totaal zonder inkomen komen te zitten. Hij zou dus nooit, zoals Willem van Oranje, een leger op de been hebben kunnen brengen om Nederland binnen te vallen. Willem kon diep Duitsland in vluchten en had daar aanzien, familierelaties, goederen en inkomsten. Van daar uit kon hij zijn positie als leider van de Opstand vestigen.

“Mijn woestijn”

Philips noemde Weert ooit "mijn woestijn". Philips wil hiermee zeggen dat hij zich als een kluizenaar terugtrekt in zijn woestijn, ver weg van het drukke, veeleisende hofleven in Brussel. Het zegt dus niets over Weert, behalve dat het niet in het centrum van de macht ligt.

Onthoofding in de late middeleeuwen

Door drs. John van Cauteren

Ernstige misdaden werden in de middeleeuwen bestraft met de dood. Een executie werd gezien als afschrikking en tegelijk als volksvermaak. De doodstraf werd dan ook op een publieke plaats, soms midden in de stad, op een verhoogd schavot voltrokken, zodat iedereen het goed kon zien.

Het ophangen aan de galg was min of meer de straf voor de gewone man. Een van de ergste vormen van doodstraf waartoe iemand veroordeeld kon worden was radbraken: aan handen en voeten op het rad vastgebonden sloeg de beul alle botten in het lijf kapot. Vrouwen werden aan een paal gewurgd. Verdrinking was ook een straf die voornamelijk op vrouwen werd toegepast. Voor de gelovige mens uit de Middeleeuwen was verbranding waarschijnlijk de meest angstaanjagende straf. Verbranding vernietigde het lichaam waardoor de verrijzenis van het lichaam en een plaats in de hemel onmogelijk was geworden. Daarom werd het vooral toegepast bij ketterij en hekserij. Toonden veroordeelden berouw, dan werden ze eerst gewurgd; anders werden ze levend verbrand. Lichamen van geëxecuteerden werden "buyten gebracht", naar het galgenveld. Daar werden de lichamen tentoongesteld: aan de galg, op het rad of aan de paal. Deze lichamen bleven daar totdat ze vergaan waren: "de vogelen des hemels ten prooye gelaten en tot afschrick van het algemeen".

Onthoofding als privilege

In de middeleeuwen was onthoofding vooral de uitvoeringsmethode voor ter dood veroordeelden van adellijke afkomst. Men zag de onthoofding als een privilege. De man die belast was met de

voltrekking van het vonnis was de "meester van den schermen zwaarde" ofwel "scherprechter". Wanneer het zwaard of de bijl scherp was en de beul goed, gold het onthoofden als een genadige, relatief snelle en pijnloze manier om te executeren. Als het tenminste maar niet gebeurde door de scherprechter van Haarlem, Evert Jansz., die zo onhandig met het beulzwaard stuntelde dat hij zijn slachtoffers onnoemlijk veel leed berokkende. Een beul die een onthoofding verprutste door mis te slaan of meerdere slagen nodig had om een hoofd van de romp te scheiden, liep niet alleen betaling mis maar kon soms door woedend volk gelynt worden. Gewaardeerde beroepsbeulen reisden soms ver: koning Hendrik VIII liet een beul uit Calais naar Londen komen voor de onthoofding van zijn tweede vrouw.

Bloederig geheel

Executies van leden van de hoogste adel vond in het algemeen plaats in beslotenheid. Een ter dood veroordeelde van adel, werd meestal niet gebonden en liep zelf naar het schavot. Door zelf aan te geven dat de beul mocht toeslaan stierf hij/zij op waardige wijze. De beul bleef buiten beeld. Vaak zat hij verstopt onder het schavot en kwam pas naar boven als de veroordeelde had aangegeven klaar te zijn voor de executie. Deze zat met zijn rug naar de beul toe. Wellicht

hoorde hij nog hoe de beul uithaalde, maar de onthoofding zelf ging zo snel dat de dood ogenblikkelijk intrad. Uiteraard was het voor de toeschouwers een behoorlijk bloederig geheel. Vaak werd na de onthoofding het hoofd van de veroordeelde nog enige tijd op een paal gezet als waarschuwing voor anderen. Er zijn aanwijzingen, dat voordat het hoofd op de staak werd gezet het aangezicht soms werd verminkt door de neus af te slaan. Nieuw onderzoek aan het skelet van Lamoraal van Egmont in Zottegem zal hier hopelijk nieuwe gegevens over opleveren.

Egmont en Horne

Juist het publieke karakter van de executie van Egmont en Horne en het feit dat hun hoofden op staken werden geëxposeerd leidde in geheel Europa tot afgrijzen en scherpe protesten. Mocht Alva gedacht hebben dat men zich hierdoor liet afschrikken, dan had hij dat totaal verkeerd ingeschat. Het leidde juist tot een verbetering om door te gaan met de opstand en kende repercussies in de wreedheid die de geuzen tegen gevangengenomen geestelijke uitoefenden, zoals tegen de martelaren van Gorcum.

Met de lichamen van adellijken werd na de hele procedure redelijk respectvol omgegaan. Hoofd en lichaam werden, gebalsemd, gekist en overgedragen aan de familie ter begraafing.

“Lering trekken uit het verleden”

Bart Maes verzamelt historische prenten en foto's

Door Francis Bruekers

Bart Maes trekt een lade open in zijn kantoor aan de Biest in Weert. De lade ligt vol historische prenten en foto's. Eeuwenlange Weerter historie opeengestapeld en opgeslagen in 50 x 50cm. Een gedeelte van de collectie wil hij tonen in de Paterskerk in de expositie 'De Gouden Eeuw van Weert'.

Op diverse prenten staan hoge heren die in het verre verleden een rol hebben gespeeld in de geschiedenis van Weert. De in 1568 onthoofde Philips de Montmorency, graaf van Horne en heer van Weert, en Lamoraal graaf van Egmont komen in meervoud in de stapel prenten voor. Fijntjes in penstreken vastgelegd, gekapt en geschoren, heldere oogopslag. De beeltenis van een lam dragend aan een lint om hun nek, refererend aan de exclusieve titel 'Ridder van het Gulden Vlies'. Deze titel redde hen helaas niet van de dood door het zwaard van de beul onder de katholieke Spaanse hertog Alva.

Aan de wand van Barts kantoor hangen gravures, waaronder twee originele prenten van

de Brabantse cartograaf Frans Hogenberg. Cartograaf Hogenberg leefde van 1535 tot 1590. Hij gaf onder andere een reeks historische prenten van zijn tijd uit, waaronder vele veldslagen en belegeringen uit de Tachtigjarige Oorlog.

Op Hogenbergs prent 'Gevangenneming van Egmont en Horne' staat in het Duits: "...auss falschem Grund, den Graven von Horn und Egmont. Alvanus zu sich ruffen thett. Mit ihn zuhandlen war sein beet. ...". Kennelijk kon ook de tekenaar van de prent zich niet vinden in het oordeel van Alva.

De andere prent van Hogenberg draagt de titel 'Achtien edelen te Brussel onthoofd'. Destijds volksvermaak ter bestraffing van volksverraad. De

handelingen hebben gelijkenis met hedendaagse nieuwsmeldingen van weer een gruwelijke daad in een door oorlog geteisterd land anno nu. Zou men destijds ook de beschikking hebben gehad over filmische, fotografische en digitale mogelijkheden, dan zou ongetwijfeld het hele gebeuren via YouTube te volgen zijn geweest.

Nog twee interesses

Bart heeft behalve het verzamelen van prenten nog twee interesses: de Paterskerk en foto's van Weert tussen 1890 en 1950. "Die interesse heeft wortel geschoten op de lagere school en is nog steeds in volle hevigheid aanwezig. Helaas wordt het Van Horne Jaar en alles wat daar in gebouwen, verhalen en andersoortige aanwijzingen mee samenhangt (nog) niet vertaald in bijvoorbeeld een lespakket voor de basisscholen in Weert. Daardoor mist de jeugd de aansluiting op het Weerter historisch erfgoed en op het Van Hornejaar", aldus Bart.

Op www.weertinkaart.nl is veel van de historie van Weert te lezen, waaronder ook informatie over de nog zichtbare nalatenschap van Philips van Horne en de Van Hornes.

Oproep aan het stadsbestuur

Bart Maes roept op de aandacht voor Van Horne na dit jaar niet te laten verslapen. Bart: "We moeten lering trekken uit het verleden. Het levend houden van dit erfgoed is van groot belang bij de ontwikkeling van het toerisme in Weert. De graven Van Horne behoorden tot de belangrijkste edelen van ons land. De onthoofding van Philips van Horne was het startpunt van de Tachtigjarige Oorlog. De opstand der Nederlanden was daardoor een feit. Graaf Philips verbindt ons met de (inter-)nationale geschiedenis. Ik roep het stadsbestuur en allen die zich met het Van Horne Jaar bezighouden dan ook graag op een langdurige erfgoedvisie te ontwikkelen, zodat de graven van Horne en het ontstaan van het huidige Nederland onlosmakelijk met Weert verbonden blijven."

Johanna van Meursstraat

Johanna van Meurs was de vrouw van Jacob I. In 1428 sloot Willem VII van Horn een contract met Frederik van Meurs over een huwelijk tussen zijn zoon Jacob en Johanna, dochter van Frederik. Willem VII was waarschijnlijk blut, want Frederik werd als tegenprestatie voogd over de Hornse goederen. In die hoedanigheid en met het welbevinden van zijn dochter in gedachten liet hij in de jaren '30 te Weert een grote nieuwe burcht (Nyenborgh) bouwen. Het huwelijk tussen Jacob en Johanna werd voltrokken in 1448. Waarschijnlijk woonden Jacob en Johanna vanaf die tijd ook in het nieuwe kasteel te Weert. Johanna stierf in 1461 en werd begraven in de kloosterkerk van Keijzersbosch. Boven haar graf hing een memorietafel, die uiteindelijk in het Kaiser Friedrichmuseum te Berlijn belandde en sinds WO II verdwenen is. Na haar dood schonk Jacob I het oude kasteel aan de minderbroeders om daar een klooster te vestigen. De kloosterkerk werd al in 1462 ingewijd.

Graafschap Hornelaan

Graafschap Hornelaan

In 1450 verkreeg Jacob I van Horne (of beter gezegd: kocht) de titel rijksgraaf van koning Frederik IV. Dit was echter een persoonlijke titel die niet verbonden was met de heerlijkheid Horn. Dat hebben latere bronnen wel aangenomen en zo is de formeel onjuiste benaming 'graafschap Horne' ontstaan. Na de dood van Philips van Montmorency en Floris van Montigny, de laatste graven van Horn die ook de heerlijkheid Horn hebben bestuurd, ging de titel graaf van Horne over naar een andere tak van de familie: van Horne-Houtekerke. Deze heeft de heerlijkheid Horne zelf nooit in bezit of beheer gehad. In de 17e eeuw wordt de titel zelfs verhoogd tot prins.

Willem van Hornestraat

Er waren 7 Willems van Horne. Ze leefden tussen 1200 en 1433. De laatste, Willem VII was de vader van Jacob I en stierf in 1433. Welke Willem hier bedoeld wordt is onduidelijk.

Johan van Hornestraat

Johan van Hornestraat

Johan of Jan I van Horne, zoon van graaf Jacob I, ook wel Jan IX van Luik (1458 - Maastricht, 18 december 1505) was een leidinggevende geestelijke in de Bourgondische Nederlanden. Vanaf 1484 tot aan zijn dood was hij de 59e prins-bisschop van Luik.

Philips van Hornestraat

De straat die vernoemd is naar de hoofdpersoon van dit Magazine.

Graaf Jacobstraat

Graaf Jacobstraat

Er zijn drie opeenvolgende graven Jacob van Horne geweest: Jacob I, II en III. Allen volgens een directe genealogische lijn met elkaar verbonden. Welke van de drie hier wordt bedoeld is onzeker.

Egmondstraat

Egmondstraat

Vernoemd naar de familie Egmond of Egmont. Deze belangrijke adelsfamilie uit de Nederlanden, gaat terug tot Wouter van Egmond (1208), die woonachtig was op het kasteel van Egmond. De familie wordt een van de rijkste van Nederland. Het hoogtepunt van de invloed van de familie valt samen met Lamoraal I, prins van Gaveren, graaf van Egmont. Geboren: 18 november 1522, Elzele, België. Vriend en medestander van Philips van Horne in de opstand tegen koning Philips II van Spanje. In 1568 in Brussel onthoofd.

Heer Gerardstraat

Er zijn twee leden van de familie Horn met die naam bekend: Gerard I van Horne (1270-1331) en Gerard II (1320-1345). Hier wordt Gerard I bedoeld, een zeer kleurrijk figuur met een bewogen leven. In 1306 werd een belangrijk, jaren slepend conflict tussen het kapittel van St. Servaas en de heren van Horne eindelijk beslecht: de aanspraken van Gerard van Horn over Weert werden erkend en hij kreeg de hoge en lage rechtspraak toegewezen!

HEER GERARDSTRAAT

GERARD I VAN HORNE EERSTE
DOOR ST. SERVAASKAPITTEL TE
MAASTRICHT ALS HEER VAN WEERT
ERKENDE HORNE 1306

MARIA LUYTENSTRAAT

WEERTER KRONIEKSCHRIJFSTER. 16^e EEUW

Maria Luytenstraat

Maria Luyten was waarschijnlijk afkomstig uit een Weertse familie. Dat valt af te leiden uit de kroniek die zij als kloosterlinge schreef over Maria-Wijngaard, het klooster der Witte Nonnen gelegen aan de Maasstraat in Weert. De kroniek van Maria Luyten is bijzonder informatief over de beeldenstorm in Weert en omgeving en over de pogingen van onder anderen Walburgis van Nieuwenaer en Anna van Egmond om het protestantisme in de regio ingevoerd te krijgen.

Walburgisstraat

Walburgis van Nieuwenaer (Meurs 1522 - Utrecht, 25 mei 1600), echtgenote van Philips van Montmorency, Graaf van Horne. Zij was erfdochter van het graafschap Meurs. Haar vader (Willem II van Nieuwenaer), koos al vroeg voor het protestantisme. Op 29 januari 1546 trouwde ze met Philips van Montmorency. Het paar kreeg één zoon, ook Philips genaamd, maar deze overleed als kind. Na de executie van Philips vluchtte zij via Keulen naar Moers. Daar huwde ze met haar neef Adolf van Nieuwenaer. Hij werd in 1578 graaf van Meurs en overleed in 1589. Walburgis werd toen acterend gravin van Meurs. Ze liet het graafschap Meurs per testament na aan prins Maurits van Nassau. De aanspraken op de Hornse goederen, inclusief Wessem, Weert en Nederweert werden gelegateerd aan Sabina van Egmont, dochter van Lamoraal van Egmont en haar echtgenoot. Slechts Weert, Nederweert en Wessem worden in 1610 aan haar toegewezen.

WALBURGISSTRAAT

WALBURGIS VAN NIEUWENAAR GEMALIN PHILIPS
VAN MONTMORENCY. VROUWE VAN WEERT 1578-1600

SABINASTRAAT

Sabinastraat

Kan verwijzen naar de vrouw van Lamoraal van Egmont, Sabina van Beieren, of, wat waarschijnlijker is, naar Sabina van Egmont, dochter van Lamoraal en Sabina van Beieren, die in 1600, na het overlijden van Walburgis van Nieuwenaer, de aanspraken op Horn, Weert, Nederweert en Wessem kreeg toegewezen. In 1610 werden Weert, Nederweert en Wessem aan haar overgedragen. De heerlijkheid Horn bleef eigendom van de graven van Loon, de prins-bisschoppen van Luik.

Florisstraat

Floris van Montmorency, baron van Montigny (1528-1570), was de tweede zoon van Joseph van Montmorency en Anna van Egmont en de jongere broer van Philips van Montmorency, graaf van Horne. Hij kreeg zijn militaire opleiding in Frankrijk bij Anne de Montmorency, connétable van Frankrijk. Hij werd als ridder opgenomen in de Orde van het Gulden Vlies. Bij zijn vertrek naar Spanje benoemde koning Filips II hem tot stadhouder van Doornik. Tweemaal was Montigny namens de Raad van State gezant in Spanje; in 1562 om de grieven tegen kardinaal Granvelle over te brengen en in 1566 om de koning over te halen de Plakkaten over kettervervolgving in te trekken. Toen zijn broer Philips in 1567 in Brussel werd gearresteerd, werd in Spanje Montigny gearresteerd en in staat van beschuldiging gesteld. Nadat de Raad van Beroerten hem wegens majesteitsschennis en hoogverraad schuldig had bevonden, veroordeelde de hertog van Alva hem in absentia ter dood. Montigny stierf op 14 oktober 1570 in Simancas onder verdachte omstandigheden.

FLORISSTRAAT

FLORIS VAN MONTIGNY †1570
BROER VAN GRAAF PHILIPS VAN HORNE

Jacob van Horne museum

Jacob I, graaf van Horne, Heer van Altena, geboren rond 1425, in 1488 overleden in het minderbroederklooster en begraven in de minderbroederskerk te Weert. Hij was de eerste graaf van Horne. Rond 1470 geeft hij het bestuur van zijn goederen uit handen en treedt in bij de minderbroeders en woont in ieder geval vanaf 1483 in het door hem in 1461 gestichte minderbroederklooster te Weert. Aangezien het museum vanaf het begin twee kerncollecties beheert, namelijk Weerter historie en de geschiedenis van de minderbroeders in Nederland, was Jacob I de perfecte naamgever. In zijn persoon komen namelijk de twee kerncollecties samen.

Het Jacob van Horne Museum is sinds 1982 gevestigd in het oude stadhuis tegenover de Sint-Martinuskerk. De geschiedenis van dit gebouw gaat terug tot 1543-1550. Uit die tijd resteren nog een groot gedeelte van het opgaand muurwerk (deels bedekt door stucwerk) en de kelders. In 1826 werd het gebouw ingrijpend verbouwd, waarbij de voorgevel met toren en galerij werd afgebroken. Het huidige aanzicht en een groot deel van het interieur dateert van 1913. Op de gevel van het oude stadhuis kwamen de wapenschilden voor van Graaf Jan, Anna van Egmont, Philips en Walburgis.

Philips van Horne scholengemeenschap

De Philips van Horne Scholengemeenschap is het resultaat van vele fusies. Op de huidige plek aan de Herenstraat werd in de jaren zestig van de vorige eeuw gestart met de Middelbare Meisjes School (MMS), enigszins vergelijkbaar met de latere havo.

Appartementengebouw Hornehoof

Onlangs geopend woonzorgcentrum in hartje Weert, op de locatie waar voorheen bejaardentehuis van Berloheem stond.

De Van Horne kazerne

Gebouwd in 1938 en vernoemd naar Willem Adriaan II van Horne (1632-1694), heer van Kessel, meester generaal der artillerie. Ook hij voerde de titel graaf van Horne. Hij is een afstammeling uit de zijtak Van Horne - Baucignies. In 1951 werd hier de onderofficiersopleiding gevestigd (KMS). In 2014 werd de kazerne ondanks vele protesten gesloten. In 2015 is op het terrein een asielzoekerscentrum (AZC) ingericht.

Horne Quartier

In 2016 wordt een groep investeerders onder de naam Horne Quartier (HQ) eigenaar van de voormalige Van Horne Kazerne in Weert. Het Horne Quartier biedt instellingen en organisaties, actief op maatschappelijk vlak, de mogelijkheid zich hier te huisvesten. De naam verwijst net als die van de voormalige kazerne naar Willem Adriaan II van Horne.

Van Horne Hoeve / TC van Horne

Ook de Van Horne Hoeve (oprichter: H. van Horne) aan de Trancheeweg met restaurant, speeltuin en kinderboerderij ontleent haar naam, evenals Tennisclub TC van Horne, aan de graven van Horne.

Horneland Rally

Een rally voor klassieke auto's, is al sinds 1962 een begrip in de rallywereld. De wedstrijd start traditiegetrouw vanuit Weert en telt mee voor het Historisch Nederlands Rally Kampioenschap.

De Greep naar de Hoorn

Een jaarlijks terugkerend fundraising-evenement in de vorm van een bedrijvencompetitie. Tegen betaling nemen bedrijven deel aan de competitie en strijden om de eer, 'de Hoorn'. Dit jaar al voor de 23e keer.

De zoektocht naar Van Horne is een expeditie naar identiteit

Door Laura Mennen

Hij werd 450 jaar geleden onthoofd in Brussel. Een paar weken later werd zijn lichaam in een loden lijkstaf naar Weert gebracht. Eeuwen werd er in Weert niet over Philips van Horne gesproken. Totdat hij in de 19e eeuw een nationale held werd in België.

5 juni 1568. Het is druk op de Grote Markt in Brussel. Spaanse militairen vormen een cordon rondom een houten schavot. Terwijl graaf Van Egmont levenloos onder een zwart laken ligt, komt Philips aangelopen. De graaf groet hier en daar wat Spaanse militairen die hij herkent. In het midden van het schavot staat hij stil. Hij doet een laatste schietgebedje, voordat ook hij...

Eeuwen werd er niks met het verhaal van Philips van Horne gedaan; waar hij begraven lag, zou onbelangrijk zijn

Doodgezwegen

Velen weten hoe het met Philips van Horne, ook wel Philips van Montmorency, heer van Weert, afloopt. Hij wordt net als zijn vriend Van Egmont op last van Hertog Alva onthoofd. Beiden zouden volgens de katholieke koning Filips II ongehoorzaam zijn geweest. Zo waren ze in de ogen van de Spaanse koning te tolerant voor de protestanten. Na de executie wordt het lichaam van Philips naar Weert gebracht. Waar het neergelegd werd, was een vraag. Eeuwen werd er niks met het verhaal van Philips van Horne gedaan. De plaats

waar hij begraven lag, zou onbelangrijk zijn. Het betekende namelijk dat er een link gelegd werd met de donkere periode in de late middeleeuwen, waarin protestanten tegen de katholieken streden, met als dieptepunt de Beeldenstorm. Philips werd gezien als te tolerant voor de protestanten, als een slechte katholiek, en moest daarom worden vergeten.

De kroniek van Maria Luyten

In de negentiende eeuw werd de zogenaamde 'kroniek van Maria Luyten' gepubliceerd. Maria Luyten was een Weerter zuster uit het klooster van de witte nonnen in de Maastraat. In de kroniek beschrijft ze verschillende gebeurtenissen uit haar tijd, met name de Beeldenstorm. In een van haar verhalen vertelt ze over het gebalsemd lichaam van Philips, dat op 23 juni 1568 Weert werd binnengebracht. De kist werd volgens Luyten meteen in de Martinuskerk begraven.

23 juni 1568, een loden kist met een lijk wordt vanuit Brussel Weert binnengebracht. Wie ligt hierin? Philips de Montmorency? Er wordt niet over gesproken. Net zomin als dat er niet wordt gesproken over de plek waar deze kist begraven zou worden. Diezelfde avond waren Philips' protestante vrouw Walburgis van den Nieuwen-aer en zijn moeder Anna van Egmont niet meer in het Weerter stadje te bekennen. Met de noorderzon vluchtten ze naar Duitsland; ze waren bang voor de wraak van Filips II.

Zonder veel verder onderzoek te doen ging men ervan uit dat in één van de houten kisten het lichaam van Philips zat

Philips' hart

In de 19e eeuw werd Philips weer bekend. De jonge Belgische staat maakte hem en Lamoraal van Egmont namelijk tot nationale helden. Dit was een reden om in de Weerter Martinuskerk te gaan graven. Men trof een grafkelder aan met vier houten kisten. Op de grootste kist stond een tinnen bus. Uit de inscriptie die op de bus stond, bleek dat hier het hart van Philips van Horne in zat. In de tijd van Van Horne was men ervan overtuigd dat de ziel van de mens in het hart huist. Vandaar dat na de dood van een belangrijk persoon het hart uit het lichaam gesneden werd. Het begraven van het hart was minstens zo belangrijk als het begraven van het lichaam. Zonder veel verder onderzoek te doen ging men er bovendien vanuit dat in de grootste houten kist het lichaam van Philips lag.

Grondradaronderzoek in de paterskerk.

Foto's bij dit artikel: Artis communicatiebureau, Martin Scheepers.

Onderzoek in de tuin van de Nyenborgh.

Begraven in de Martinuskerk?

De aanleg van een nieuwe verwarming in de Martinuskerk in 1979 zorgde ervoor dat er opnieuw archeologisch onderzoek werd gedaan. De eerder gevonden grafkelder werd geopend en officieel werd vastgesteld dat Philips daar was begraven. Toch twijfelden een aantal archeologen; de halswervels van de overledene waren nog intact. Dit was onmogelijk bij iemand die was onthoofd. Toch legde men zich hierbij neer, omdat er te weinig bewijzen waren die het tegendeel deden blijken. Bovendien was het een raadsel wie dan de andere personen in de grafkelder zouden zijn. Museumconservator John van Cauteren toonde tientallen jaren later aan dat de grafkelder in de Martinuskerk van graaf Jacob III van Horne en zijn twee eerste vrouwen was.

Nieuw onderzoek

Opnieuw was de echte begraafplaats van Philips van Montmorency een raadsel. Eind 2017 werd met behulp van grondradar-onderzoek gekeken naar mogelijke plekken waar Philips kon liggen. De opties waren de slotkapel in de Nijenborgh; in de Martinuskerk op een andere plek dan de grafkelder van Jacob III; in de Aldenborgh (paterskerk) of in de pas aangetrof-

fen fundamenteën van de kloosterkerk van Maria Wijngaard in de Maasstraat, die Jacob I van Horne in 1442 stichtte. Op 15 oktober 2017 werden deze plaatsen bekeken. In de kapel in de Maasstraat en in Martinuskerk werd niets aangetroffen. Verder konden de fundamenteën van de slotkapel aan de Biest niet worden onderzocht, omdat op die plek te veel bomen groeien.

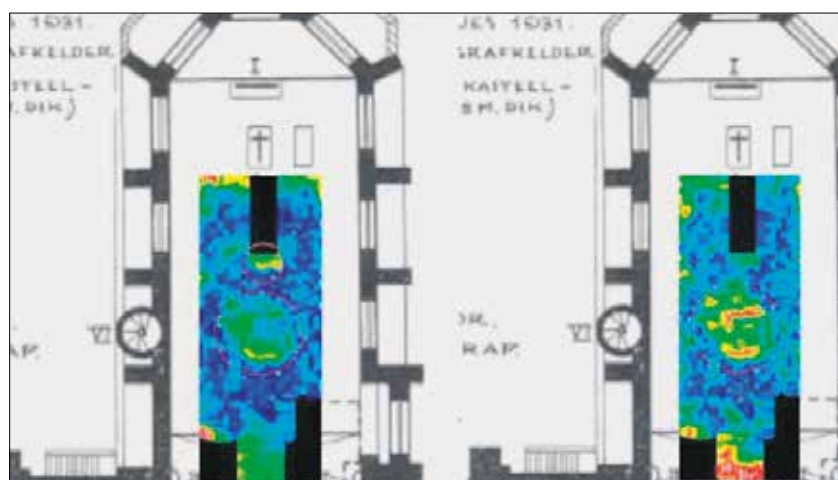
4 juni 1568, Philips zit in zijn cel. Hij schrijft. Op de vooravond van zijn executie werkt hij aan een testament waarin hij onder meer zijn vrouw en moeder om vergiffenis vraagt. Daarnaast voegt hij aan het geschrift een codicil toe. Hierin eist hij dat aan de mindere broeders van Weert, ook wel de paters, honderd rijnsse guldens worden gegeven, zodat zij bidden voor zijn ziel en eeuwige rust.

Aldenborgh

Ten slotte werd met de grondradar de paterskerk onderzocht. Er worden duidelijke omtrekken van de grafkelder van Philips' stiefvader, Jan van Horne, aangetroffen. Daarnaast trof Van Cauteren eerder in 2017 een Latijns verslag uit 1643 aan, waarin melding wordt gemaakt van nog drie andere grafkelders onder de kerk. Hierin stond onder meer dat in één van die kelders drie grafkisten werden aangetroffen. Een kist stond boven op twee andere (waarschijnlijk van de graven Jacob I en II). Het verhaal ging dat dit het lichaam van een aanzienlijke ridder was, die wegens een misdaad onthoofd was. Op verzoek van

Hierin stond dat in één van de drie grafkisten het lichaam van een aanzienlijke ridder lag

Resultaten van het radaronderzoek in het koor van de paterskerk. Centraal is de grafkelder van de graaf goed zichtbaar.

de familie was het lichaam naar Weert gebracht om daar gehaast in dit graf bijgezet te worden. Deze omschrijving past goed bij het verhaal van Philips van Horne. De oorspronkelijke bron van dit archiefstuk wordt op dit moment nog bestudeerd en vertaald.

Verwarming

Op dit moment willen archeologen niets liever dan verder onderzoek doen naar de grafkelders onder de paterskerk. Maar nu mag er niet zomaar in de kerkvloer gegraven worden; de monumentenwet verbiedt dit. Volgend jaar krijgt het bejaardentehuis van Land van Horne dat naast de kerk ligt, een nieuw verwarmingssysteem. Dit is nu hetzelfde als dat van de kerk. Waarschijnlijk moet de kerk door de verbouwing ook een nieuw verwarmingssysteem aanleggen. Als dit het geval is, is de kans aanwezig dat graafwerkzaamheden voor leidingen de grafkelders aansnijden. Dan kan gekeken worden of het derde lichaam in de genoemde kelder van Philips van Montmorency is. Mits alles nog ongeschonden in de grond zit tenminste.

Open boek

Maar goed, op dit moment is dat nog niet aan de orde. Velen gaan er ondertussen toch al vanuit, dat Philips van Horne zijn laatste rustplaats in de grafkerk van de Van Hornes in Weert bij de paters gevonden heeft. De vondsten die de afgelopen tijd gedaan zijn, zorgen in ieder geval voor een positieve start van 2018, het Van Horne Jaar. Tegelijkertijd is het verhaal nog niet afgelopen. Het Van Horne verhaal krijgt zeker nog een staartje.

De Van Hornes vormen het DNA van de stad

Identiteit

Door de onderzoeken en bevindingen is het besef dat Philips van Horne en zijn familie een grote rol speelden bij het ontstaan van Weert sinds de dertiende eeuw gegroeid. Zij vormen het DNA van de stad. Veel van wat wij vandaag de dag in de stad kennen en koesteren vindt zijn oorsprong bij de Van Hornes. Denk aan de singels (oude stadsgrachten), de stadspoorten, het klooster in de Maasstraat, het kasteel, het oudste stadhuis, de paterskerk en de Martinuskerk. Deze elementen maken de stad uniek. Nu steden op zoek zijn naar hun eigenheid, is het goed je verleden en jouw identiteit te kennen. Van daaruit bouw je namelijk aan een eigen en uniek beeld naar buiten toe.

Bronnen: John van Cauteren en Wim Truyen, Gemeente Weert

gvhWEETJE

Het leven in Weert in die tijd

De stad en het buitengebied telden ruim 6000 inwoners. In de loop van de 16e eeuw kwam er een einde aan de bloeiperiode van Weert. De bevolking kwam terecht in een golf van ellende: ziektes, hongersnood, misoogsten, aardbevingen, zeer strenge winters, oorlogen, plunderingen en branden teisterden Weert. Velen stierven. In 1567 zelfs rond de 1000 personen! De gevolgen van oorlogen, armoede en ziekten hadden ook hun invloed op de eertijds rijke Weertse (laken)handel en nijverheid. Het opkomende protestantisme, bevorderd door de moeder en vrouw van graaf Philips sloeg aanvankelijk aan in Weert. In Nederweert stuitte zij echter op felle tegenstand. De Beeldenstorm uit 1566 was in Weert dan ook zeer heftig, maar kende naast religieuze motieven ook sociaaleconomische redenen (afkeer van de rijke kloosters en kerken). 1566 was immers ook een jaar van ernstige hongersnood. Philips probeerde de ergste schade te herstellen, maar werd toen snel gevangen genomen. Pas het ingrijpen van de Spaanse legers bracht rond 1600 rust en orde terug in de stad.

Onder de Regeringhe van Coningh Philips.

Floris van Montmorency, Baron van Leuse ende Montigny, Gouverneur van Doornick ende Tournais, H. Jacobsen exc.

In 1566 had landvoogdes Margaretha van Parma Floris van Montmorency, baron van Montigny en broer van Philips namens de Raad van State als haar speciaal gezant naar Spanje gestuurd. Zodra in Madrid bekend werd dat de hertog van Alva de graven Egmont en Horne had gearresteerd, werd Montigny aangehouden en gevangen gezet in Segovia. De getuigenissen en in beslag genomen documenten van de andere edelen waren voldoende om hem in staat van beschuldiging te stellen. Een vluchtpoging deed zijn zaak geen goed. De Raad van Beroerten onder leiding van Alva in Brussel veroordeelde de baron in absentia ter dood door onthoofding. Intussen was Anna van Oostenrijk, de toekomstige bruid van Filips II, in Brussel aangekomen.

De dood van Floris van Montmorency

Familieleden en vrienden van Montigny brachten de lange carrière van Montigny in dienst van de koning onder haar aandacht. En Anna stemde toe de zaak bij de koning te bepleiten. De hertog van Alva wees de koning erop dat het moeilijk zou zijn om de baron te onthoofden als Anna haar nieuwe echtgenoot om clementie had gesmeekt. In plaats daarvan zou het gemakkelijker zijn om Montigny te doden voordat Anna in Spanje aankwam en te veinzen dat de baron een natuurlijke dood was gestorven.

Koning Filips II was het eens met dit advies maar wees het voorstel om gif te gebruiken van de hand. Hij achtte het beter om Montigny heimelijk in zijn cel met een wurgkoord te doden op zodanige wijze dat niemand zou vermoeden dat hij niet een natuurlijke dood was gestorven. Bovendien kon dit niet in Segovia gebeuren, waar Montigny nog steeds gevangen werd gehouden, omdat hier de huwelijksvoltrekking zou plaatsvinden. Zodra Anna uit de Nederlanden vertrok, werd Montigny daarom naar Simancas overgebracht.

Nu zette Filips een plan in werking dat wordt omschreven als de opmerkelijkste misleiding van zijn leven. In Simancas genoot Montigny voor een gevangene ongekende vrijheid zolang hij maar binnen de muren van het kasteel bleef. Ondanks dit vertrouwen werd op een gegeven moment -Anna was net in Spanje aangekomen- in de buurt van Montigny's verblijf een vervalst document gevonden. Het was geschreven in het Latijn en onthulde een nieuw ontsnapingsplan. Dit was

voldoende om zijn vrijheid te beperken en hem weer in een cel op te sluiten.

Vervolgens werd er een brief opgesteld waarin -opnieuw valselijk- werd beweerd dat de baron leed aan hoge koorts die volgens de artsen bijzonder verontrustend was. Om de schijn op te houden kwam een arts regelmatig om de gevangene te behandelen en werd een biechtvader ontboden.

Heimelijk waren inmiddels een rechter, een notaris en een beul naar Simancas gereisd. Zij deelden Montigny mee dat hij ter dood was veroordeeld. Hij biechtte, ontving voor de laatste keer de communie en schreef een verklaring onschuldig te zijn. Hij zei dankbaar te zijn voor de genade van de koning om hem een openbare terechtstelling, het lot van zijn broer Philips, te besparen. Toen werd hij gewurgd. En de rechter, de notaris en de beul verlieten Simancas even heimelijk als ze waren gekomen.

Nu begon de laatste acte van het bedrog. Montigny werd gekleed in een franciscaanse pij om de striemen van het wurgkoord te verbergen. Vervolgens werd zijn dood bekend gemaakt. Toen Anna van Oostenrijk Valladolid, dat slechts 12 kilometer van Simancas ligt, bereikte, was Montigny al begraven. De koning was bijzonder ingenomen met de uitvoering van het bedrog omdat iedereen geloofde dat Montigny aan zijn ziekte was overleden. Zonder twijfel had hij een schoon geweten: de smeekbeden van zijn nieuwe echtgenote om genade te tonen kwamen helaas net te laat.

Regering van koning Filips II

De omvang van het rijk van Filips II was enorm. Hij regeerde over Spanje en Portugal, grote delen van Italië, de Nederlanden, Midden- en Zuid-Amerika, een groot deel van Noord-Amerika waaronder California, Texas en Florida. De Filipijnen zijn naar hem vernoemd. Er waren veel zaken die zijn aandacht vroegen. Voor zijn regering was de koning steeds meer afhankelijk van vakmensen, juristen met een gedegen opleiding die gespecialiseerd waren in het wereldlijk of canoniek recht. Hierdoor verminderde de invloed van de adel op het bestuur.

Op papier lijkt de regering van Filips II efficiënt. Het dagelijks bestuur was verdeeld over verschillende raden, elk met hun eigen taken en bevoegdheden. Elk raad vergaderde op een vaste dag en kwam ook bijeen als de koning zelf niet aanwezig was. Ze brachten verslag uit over de

zaken die besproken waren. Alle adviezen werden aan de koning voorgelegd die zijn beoordeling in de kantlijn ernaast krabbelde. Dan stelde de secretaris van de betreffende raad een passend antwoord op dat weer naar de koning ging om te worden bekrachtigd met zijn handtekening.

De praktijk blijkt echter weerbarstiger te zijn. Filips controleerde nauwkeurig elk stuk dat hem werd voorgelegd en het kwam regelmatig voor dat hij stukken terugstuurde omdat er fouten in stonden. Meestal vond hij dat hij genoeg kennis had om een beslissing te nemen maar hij gaf openlijk toe dat hij financiële zaken vaak niet begreep. In zulke gevallen vond hij het moeilijk om op het oordeel van anderen te vertrouwen. Hij was sowieso achterdochtig en vertrouwde slechts een kleine groep personen die hij in wisselende samenstellingen om advies vroeg. Ongevraagd

advies werd niet op prijs gesteld. Daardoor kon hij beslissingen lang voor zich uit schuiven. Soms was het besluit om geen beslissing te nemen, het enige besluit dat genomen werd. De koning had een hekel aan audiënties en kon gezanten weken laten wachten. Dit gold niet alleen voor de Nederlandse edelen.

Twee personen hadden een grote invloed op hem, Ruy Gomez da Silva en Fernando Alvarez de Toledo. Deze laatste kennen wij beter als Alva, de IJzeren Hertog. Ze waren grote tegenstanders van elkaar en de hofhouding van Filips II was verdeeld in twee kampen. Horne was goed bevriend met Ruy Gomez en Egmont logeerde bij hem toen hij in Spanje was. Ook in Spanje had kardinaal Granvelle vijanden waaronder Ruy Gomez. De kardinaal had dus een goede medestander in de hertog van Alva.

Kleurrijke initiatieven door

Door Mathilde Dominikowski

Weerter vrijwilligersorganisaties konden subsidie aanvragen voor eigen activiteiten in 2018 met als thema de Graaf Van Horne. De gemeente Weert heeft daarvoor een zogenaamde tenderregeling ingesteld. Een tenderregeling is een procedure waarbij een keuze wordt gemaakt uit verschillende initiatieven. Deze initiatieven moesten gericht zijn op promotie bij een groot publiek uit Weert en daarbuiten. De activiteit moest vernieuwend zijn en georganiseerd worden door een vrijwilligersorganisatie. De tenderregeling bestond uit twee delen. In het eerste deel zijn een aantal initiatieven gehonoreerd. Bij het ter perse gaan van dit magazine was de beoordeling van het tweede deel nog niet afgerond.

MUZIKALE ODE AAN PHILIPS VAN HORNE EN VAN HORNE TOURNEE

Ter ere van de levens van Willem van Oranje en Lamoraal van Egmont zijn bekende muziekstukken gemaakt. Ons volkslied Wilhelmus is een ode aan Willem van Oranje en de klassieke Egmont Overture van Ludwig van Beethoven is een ode aan Lamoraal van Egmont. 450 jaar na de politieke executie van Graaf van Horne wordt het tijd een muzikale ode aan hem te brengen met een tournee. Een van de toonaangevende componisten in ons land, Rob Goorhuis, werkt op dit moment aan deze bijzonder compositie. De muziek voor harmonieorkest wordt samen met een carillonversie als première uitgevoerd in Weert op zondag 18 november in de St.-Martinuskerk in Weert. Daarna gaat het op tournee naar Zottegem (B) en het Rijksmuseum in Amsterdam. Terwijl de repetities voor het omvangrijke muziekstuk in volle gang zijn, wordt er tijdens een concert op 29 april 2018, samen met Harmonie St.-Michaël uit Thorn in het Franciscushuis in Weert, een klein voorproefje gegeven.

FOKPAARDENDAG EN JAARMARKT

Deze dag is gekozen als aftrap voor het Van Horne Jaar. Philips de Montmorency, Graaf van Horn, heer van Weert verleende op 15 september 1563 het privilege voor het houden van drie paardenmarkten. Op zaterdag 17 maart 2018 leeft het verleden op met een kampement en activiteiten die bevolkt worden door bewoners uit de 16e eeuw. Zie pagina 7 voor een uitgebreidere beschrijving.

gvhWEETJE

Het karakter van Philips

Het is lastig om het karakter van Philips goed te kennen. Omschrijvingen van tijdgenoten moeten niet op voorhand worden vertrouwd, want zowel kardinaal Granvelle als het kamp Oranje hadden een verborgen agenda. Vooral Granvelle toont zich van zijn slechtste kant en rapporteert de koning zowel geruchten als waarheden. Philips wordt in de literatuur omschreven als nors, nukkig, opvliegend, arrogant, impulsief, koppig. Zelf geeft Philips toe dat hij zich in discussies heeft laten gaan en hij biedt de landvoogdes daarvoor zijn excuus aan. Zijn gevoel voor humor werd niet door iedereen gewaardeerd. Dit kwam vooral omdat hij graag overdreef en men dit letterlijk nam.

vrijwilligers in Van Horne Jaar

De gehonoreerde initiatieven zijn:

- A Kerkelijke Harmonie St.-Joseph Weert 1880 voor een muzikale ode aan Philips van Horne op zondag 18 november 2018 in de St.-Martinuskerk in Weert.
- B Stichting Fokpaardendag Weert voor een speciale Fokpaardendag en Jaarmarkt op zaterdag 17 maart 2018 in hartje stad.
- C Stichting Stadsgidsen regio Weert i.s.m. VVV-Midden-Limburg voor een digitale stadswandeling door Weert.
- D Stichting Plaatselijk Comité voor Heemkunde Stramproy voor de uitvoering van een levend stripverhaal op zondag 30 september 2018 in Stramproy.
- E Stichting de Aldenborgh voor o.a. een populair wetenschappelijk theaterprogramma op zondag 18 maart 2018 om 14.30 uur in het Munttheater Weert.

DIGITALE STADSWANDELING DOOR WEERT

Speciale app voor ouders en kinderen (family and kids tour). Rond 1 april 2018 gaat de app online.

ZES EEUWEN GESCHIEDENIS, EEN LEVEND STRIPVERHAAL

De sporen van de 600 jaar oude landweer zijn nog te zien (nabij grenspaal 161).
Bron: Bing maps

Het grensgebied vormt het decor voor de geschiedenis rond het verdedigingscomplex 'de Bocholter Graven' in relatie tot de geschiedenis van de dynastie van Van Horne. Met name de grensincidenten hebben de initiatiefnemers geïnspireerd om de opgetekende verhalen te verbeelden. Het hele politieke spectrum uit vroeger tijden herleeft. Muitende troepen en de ontvoering van een abdis, de uitgekende 'businessplannen' van de krijgsheren om al dan niet tegen afkoop aan te vallen ... acteurs uit Stramproy, Bocholt en Kempenbroek maar ook de schutterijen brengen een vermakelijk schouwspel. 'Van de omgeving, voor de omgeving', aldus een enthousiaste initiatiefnemer.

'IN DE HOOFDROL ... PHILIPS VAN HORNE'

Professor Marita Mathijsen-Verkooijen, ir. Alfons Bruekers, drs. Luc Wolters en dr. Mart Graef laten hun licht schijnen over de persoon Philips van Horne en zijn leven. Het geheel wordt muzikaal omlijst door een ensemble van de kerkelijke harmonie St.-Joseph 1880 - Weert, het fluit- en tamboerkorps van schutterij St.-Job - Leuken. Het Gilde van Wieërter Stadsschötte geeft acte de présence en spelers uit 'Graaf van Horne-de Musical' presenteren zich met alvast een kijkje achter de schermen.

gvhWEETJE

80-jarige oorlog

De 80-jarige oorlog (1568-1648), de gewapende opstand van de Nederlanden tegen de Spanjaarden, kent een lange voorgeschiedenis met diverse belangrijke gebeurtenissen: 1561 het verzet van de drie machtige edelen Egmont, Horne en Oranje tegen de Spaanse koning, het smeekschrift der edelen in 1566, het oprukkende protestantisme en de Beeldenstorm in 1566, de komst van Alva naar de Nederlanden in 1567 met de overname van het gezag, de gevangennamen en het proces tegen vele hoge en lage edelen.

Algemeen laat men de 80-jarige oorlog beginnen met de invallen van Willem van Oranje en zijn broers in de Nederlanden, met name de mislukte slag bij Dalheim op 23 april 1568. De eerste winst voor de opstandelingen werd gehaald in de slag bij Heiligerlee in mei 1568. Als antwoord hierop liet Alva de gevangenen genomen edelen executeren. Op de Paardenmarkt te Brussel werden op 1 juni 1568 achttien lagere edelen onthoofd. De hoge edelen Egmont en Horne volgden op 5 juni op de Grote Markt te Brussel. Overal in Europa werd met afgrijzen op deze gebeurtenis gereageerd.

'Erbij zijn, is meemaken!' Graaf

Door Maartje Derckx

Met het succes van de spraakmakende musical 'Rogstaekers - De Legende' op zak, smaakte het gewoonweg naar meer. In het najaar van 2016, bij een lekkere neut, opperden Ton Adriaens, Dorus van den Bosch, Peter van den Bosch en Mark Bouwmans allerlei ideeën voor het produceren van een nieuwe openluchtmusical op de Markt in Weert. Niet veel later werd het Van Horne Jaar - 2018 aangekondigd. Een uitgelezen kans, dachten de heren. Maar zo'n grote productie is zeer kostbaar. Stichting Wieërt Amezieërtj als organisator en tal van sponsors maken het financieel mogelijk.

V.l.n.r. Ton Adriaens, Mark Bouwmans, Fer Nijsen, Dorus van den Bosch en Peter van den Bosch.

Vrijdag 11 en zaterdag 12 mei 2018 is het zo ver. Pal voor de Sint Martinuskerk op de Markt in Weert zal het spektakel plaatsvinden. Beide avonden kunnen zo'n 3.500 mensen het schouwspel beleven.

gvhWEETJE

Philips sprak zijn talen

Philips van Horne sprak zoals het merendeel van de hoge adel in die tijd Frans. Door langdurig verblijven aan het hof van keizer Karel V en later diens zoon Filips II, koning van Spanje, sprak hij ook Spaans. Zijn kompanen van Egmont en Willem van Oranje en andere hoge Nederlandse edelen waren de Spaanse taal niet machtig wat hem een bevoorrechte positie bezorgde in de communicatie met koning Filips II.

In de musical worden thema's aangesneden die de kijker op pakkende wijze aan het denken zetten. Eén ding weten we zeker, het levensverhaal van Philips de Montmorency kent een bitter einde met een geloofsconflict als één van de oorzaken. Omdat dit tegenwoordig op veel plekken in de wereld nog steeds speelt, is er een alternatieve verhaallijn ingebracht die de brug slaat naar het hier en nu. Verleden en heden zullen elkaar ontmoeten en het fascinerende verhaal treffend weergeven. De tekstschrijvers Ton Adriaens en Mark Bouwmans waagden zich aan het bedenken van deze verhaallijn. Het begin van een daverende geschiedenisles, op een bedje van spektakel met een vleugje dramatiek.

Muziek

Op het moment dat de verhaallijn volledig was uitgedacht, was het Mark die de liedjes, passend bij de gebeurtenissen in het verhaal zocht. Er worden maar liefst 28 liedjes ten gehore gebracht, die stuk voor stuk opnieuw zijn gearrangeerd en bewerkt door muziekproducer Joss Mennen. Joss weet als geen ander de sfeer van de scène weer te geven in de klank van de liedjes. Dat is de ene keer een toevoeging van een kerkorgel en de andere keer zingt een compleet koor mee.

De songteksten zijn door Mark in het Weerter dialect geschreven en vertellen het volledige verhaal. Mark, die veel Weerter muzikanten persoonlijk kent, zocht de juiste mensen bij de rollen. Hoewel een deel van de hoofdrolspelers van de vorige editie opnieuw te porren was voor een klein rolletje, maken zij nu plaats voor een nieuwe lichter zangers/acteurs. Jean Stassen, Linda Smeets, Michiel van Horen en Sanne Heuyerjans vertolken de hoofdrollen.

En even zo belangrijk: meer dan honderd figuranten leveren een geweldige bijdrage aan deze veelzijdige productie. Het mooie is dat, van hoofdrolspeler tot de figurant met de kleinste taak, iedereen even fanatiek en enthousiast is.

Beelden

Fer Nijsen neemt de essentiële taak van de videoproductie voor zijn rekening. Het hele decor bestaat uit videobeelden en visuals die de achtergrond vormen van het verhaal dat zich zowel in de late middeleeuwen als in het heden afspeelt. Met behulp van de zogeheten green screen techniek wanen de toeschouwers zich straks in de ridderzaal van Kasteel Nijenborgh of een middeleeuwse herberg en worden ze

Van Horne De Musical

meegenomen naar andere prachtige plekken van onze stad die een belangrijke rol hebben gespeeld in de Weertse geschiedenis.

Peter van den Bosch neemt plaats in de registratiebooth. Met tal van camera's wordt de hele musical vanuit verschillende perspectieven in beeld gebracht. Peter zorg ervoor dat alles in close-up te volgen is op de twee grote schermen aan weerszijden van het podium.

Spanning

Hoewel het maken van een repetitieplanning een flinke uitdaging bleek, kan het productieteam altijd rekenen op volledige medewerking van de vrijwillig deelnemende acteurs. Sinds oktober 2017 vinden de repetities plaats in Theater de Huiskamer. Later worden de repetities verplaatst naar Kinderpretland. Daar wordt het podium uitgetekend en kan de show zijn echte vorm beginnen aan te nemen. De spelers dragen dan ook hun middeleeuwse kostuums. Op de donderdag, vlak voor de uitvoeringen, worden de generale repetities gedraaid op de Markt. Het podium is daar dan in zijn geheel opgebouwd. De mannen herinneren zich van de voorgaande editie dat men zich dan pas realiseert hoe groots de productie is en dat dit het moment is dat de gezonde spanningen aanzienlijk toenemen.

Dat het ook op het gebied van licht en geluid een indrukwekkend schouwspel wordt, is al zeker. Om inspiratie op te doen voor het gebruik van geavanceerde licht- en geluidstechniek, bracht het productieteam jaren geleden al een bezoek aan één van de slotconcerten van Rowwen Hèze. Met enkele technici van de Limburgse band spraken ze over de mogelijkheden voor licht en geluid van de musical 'Rogstaekers-De Legende'. Op hun beurt bezochten de technici de musical. Ze vertelden na afloop dat ook zij weer geleerd hadden van de show die ze hier hadden gezien. "Een prachtig compliment!", aldus de mannen van het productieteam.

Typisch Weert

De heren zijn zelfverzekerd over de musical die ze produceren. Van de vraag of ze de vorige editie gaan overtreffen, zijn ze niet onder de

De hoofdrolspelers v.l.n.r. Jean Stassen, Linda Smeets, Sanne Heuyerjans en Michiel van Horen.

Opnames met het green screen.

indruk. Ze zijn niet bezig om iets te overtreffen of zelfs maar te evenaren. Voor hen ligt de focus op het opnieuw neerzetten van een fantastische show. Er zijn geen understudy's en over rampenscenario's maken ze zich geen zorgen. De productie is perfect voorbereid. Ze zijn trots op de voorstellingen die ze maken. Weert kent een bruisend verenigingsleven en het productieteam ziet dan ook dat alle betrokkenen vanuit alle hoeken van Weert een grote bezieling tonen bij het maken van de musical. Zelf noemen ze het "typisch Weert". Ze zijn er zich van bewust dat dit een tikkie chauvinistisch klinkt. Ze zijn hoe dan ook trots op hun stad.

Op de vraag waarom mensen moeten komen

kijken is het antwoord eenstemmig en met een tevreden glimlach: "Omdat je spijt krijgt als haren op je hoofd als je er later anderen over hoort praten."

Kaarten en info: www.graafvanhorne.nl

Facebook: [graafvanhornedemusical](https://www.facebook.com/graafvanhornedemusical)

Van Horne, Van Egmont en Alva Herdenking in bitterzoete bieren

Huub Raemaekers en Frits Nies.

Door Francis Bruekers

Het waren onzekere tijden in de 16e-eeuwse zuidelijke Nederlanden. Een van de weinige zekerheden die men toen had, was dat het water in de steden niet te drinken was. Daarom brouwde men er bier mee. Dat gaf meer smaak, minder ziekten en meer vermaak. Ook toen in 1568 bij het uitbreken van de Tachtigjarige Oorlog diverse koppen rolden, zei men in het huidige Vlaanderen al: ‘Een goed glas helpt de problemen te verwerken.’

Om dit motto 450 jaar na dato nog eens te huldigen ter gelegenheid van het Van Horne/ Egmont-jaar 2018 lanceerde Cultuurwerking Sotteghem (de Vlaamse evenknie en bevriende organisatie van de Weerder Aldenborgh) het idee om een eenmalig bierpakket samen te stellen met vier speciaalbieren en een collectors bierbokaal.

Wertha De Montmorency

De Belgen, onder meer verenigd in de BLES (BierLiefhebbers van de EgmontStede), leverden drie speciaalbieren. Weert zou het vierde brouwen. Eerder al hadden Huub Raemaekers, Bèr Raemaekers en Frans Maes het Werthabier nieuw leven ingeblazen met een gelijknamige stichting. Bij de door Erwin Strijbosch in de nieuwe Stadsbrouwerij Weert voortgezette Brouwschuur zag eerst een bockbier onder de oude naam Wertha het levenslicht, gevolgd door de nu al beroemde Wertha Tripel.

In 2017 klopte Stichting De Aldenborgh aan om een nieuw Werthabier te brouwen dat onder meer moest mee liften in het bierpakket van de Belgen. Weertenaar Frits Nies nam namens De Aldenborgh het voortouw. Hij nodigde de

Stamtafel Weert uit om samen met hem en het bestuur van de Stichting Werthabier te proeven, ruiken, bijstellen, toevoegen, wikken en wegen. Dit resulteerde in een jubileumbier waarvoor hij de naam Werthabier De Montmorency leverde. Volgens de proevers een doordrinkbiertje geschikt voor een breed publiek. Werthabier De Montmorency is een volbloed moutig speciaalpils (5%) met een ‘historisch koppig karakter’.

Alva

De BLES in Zottegem, waar de graaf van Egmont begraven ligt, leverde het bier Alva. In Spanje wordt de hertog Fernando Alvarez de Toledo beschouwd als de beste generaal van zijn tijd en een van de beste in de geschiedenis. De inwoners van Zottegem zijn een beduidend andere mening toegedaan, gezien het schrikbewind dat Alva in de zuidelijke Nederlanden voerde. Desondanks krijgt hij in het Egmontjaar 2018 eenmalig een alcoholische eer toebedeeld, weliswaar in een ‘straf en bloedrood’ bier. De brouwers zijn zeer bewust te werk gegaan en hebben gekozen voor een bier met een stamwortgehalte (=opgeloste droge stof) van ‘15 graden Plato’ en met 6,8% alcohol. Een subtiële verwijzing naar het bloedvergieten in 1568. Het is een zacht fris speciaalbier met een lichtroze schuimkraag, een volle smaak en een bittere afdronk. De rode kleur is het resultaat van toegevoegd vlierbessensap.

1568

Het Belgische bier 1568 heeft eveneens een link met Philippe de Montmorency. Het is een Hornes Tripel, een blond bier, gearomatiseerd met sinaasappel, gebrouwen van drie graan- en drie hopvariëteiten met een alcoholpercentage van 6%. Ook deze tripel heeft een bittere afdronk. Het is door een driemanschap uit Brussel dat zich ‘Hornes Bier’ noemt gebrouwen bij Jandrain Jandrenouilles in Zottegem. Volgens hen doet dit bier Brussel bruisen. Met Hornes Bier doen zij recht aan de titel ‘Graaf Hornes’ die Philips van Horne kreeg toen de tweede echtgenoot van zijn moeder overleed.

Lamoral d’Egmont

Brouwerij Van Den Bossche in het Belgische St-Lievens-Esse staat aan de wieg van het vierde bier. Voordat de graaf van Egmont het schavot in Brussel betrad, ondertekende hij zijn testament met ‘Lamoral d’Egmont’. Vervolgens werd hij begraven in zijn woonplaats Zottegem. Van den Bossche brouwde een goudblond tripelbier met een alcoholpercentage van 8%. Het heeft een fruitige aanhef en een zacht bittere afdronk.

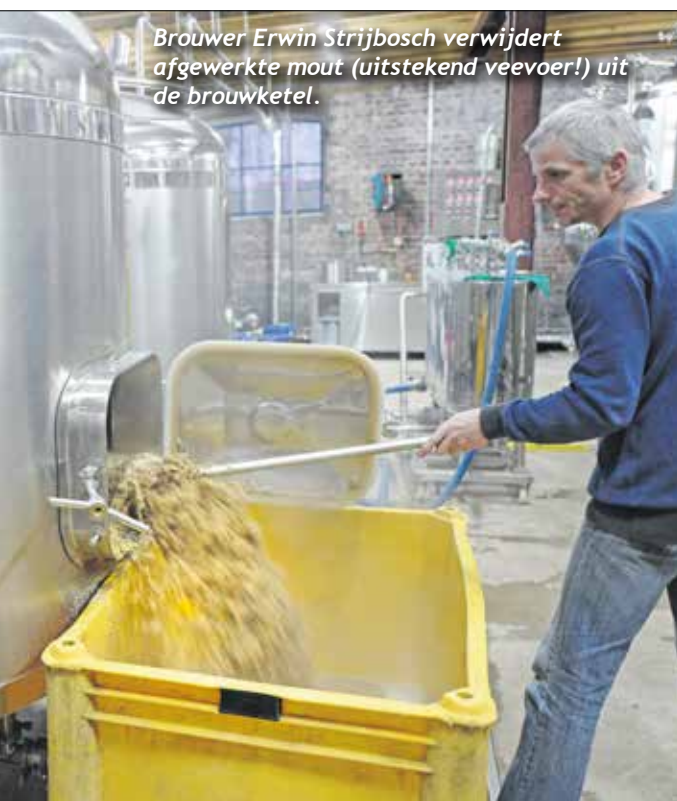

Bierpakket

De vier bieren zijn samengebracht in één smaakvol jubileumpakket. Dit is in beperkte oplage in Weert nog verkrijgbaar bij de cafés De Mân en Dennenoord, voor de meeneemprijs van 20 euro. Het Werthabier De Montmorency is ook los verkrijgbaar bij slijters in Weert. De opbrengst van het Montmorencybier gaat net zoals die van alle Werthabieren via de Stichting Wertha Bier naar goede doelen in Weert.

Dus, hebt u zin in een smaakvol biertje en wilt u tegelijkertijd een goed doel in de regio Weert steunen, laat u dan verrassen door De Montmorency of een van de andere Werthabieren.

Brouwer Erwin Strijbosch verwijdert afgewerkte mout (uitstekend veevoer!) uit de brouwketel.

De Weerter Beiaard:

Ook de nieuw te gieten klok zal herinneren aan Philips van Montmorency

Door Maartje Derckx

Wie op zaterdagmiddag weleens de Weerter binnenstad betreedt, heeft vast al eens kunnen genieten van de bijzondere melodieën die uit de toren van de Sint Martinus klinken. Dat is het werk van beiaardier Frank Steijns. De muzikale man, ook violist in het Johann Strauss Orkest van André Rieu, werd in 1994 tot stadsbeiaardier van Weert benoemd. Op ruim 55 meter boven het winkelend publiek brengt hij zijn repertoire ten gehore. De Sint Martinus is als een van de weinige carillontorens in Nederland, akoestisch gezien, perfect gebouwd. De klokkenkamer met zijn gewelfde plafond zorgt ervoor dat het de klanken van de beiaard bundelt en het geluid aan alle zijden door middel van galmgaten gelijkmatig naar buiten brengt. De klanken zijn bijzonder warm en de stemming is aangepast aan de stemming van de oude luidklokken uit 1692, wat maakt dat het instrument zich uitstekend leent voor het laten klinken van een breed scala aan muziek: van barok tot heavy metal.

Het bronzen klokkenspel, dat van oudsher symbool staat voor harmonie en vrede, stamt uit de late middeleeuwen. In 1959 werd in de Martinustoren een carillon van 35 klokken geïnstalleerd, gegoten door het familiebedrijf Petit en Fritsen, dat zijn roots in Weert heeft. In 1996 was het de heer Raatjes, een gepassioneerd beiaardluisteraar en weldoener, die een nieuw uitbreidingsproject financierde, waardoor de beiaard nu bestaat uit een volwaardig instrument van 49 klokken. In 2014 kwam de heer Raatjes op 89-jarige leeftijd te overlijden. Frank Steijns, uitgenodigd voor het opluisteren van de uitvaartdienst, kreeg de schrik van zijn leven, toen er tijdens de dienst een grote barst ontstond in de bijna 2000 kilo wegende klok. Wat maakte dat juist op dat moment de klok barstte, is door vele experts met net zoveel theorieën bestudeerd, maar tot een bevredigende conclusie kwam men nooit.

Nu, vier jaar later, is er door verschillende partijen geld gedoneerd voor het herstellen van de klok, die moet worden omgesmolten en hergoten. Weerter parochianen, de gemeente Weert, de provincie Limburg en gelden uit meerdere fondsen hebben de financiering tot stand gebracht. Firma Eijsbouts uit Asten neemt de eervolle taak op zich. In het brons zal worden gegraveerd:

****Mijn naam is Martinus
* Eijsbouts goot mij
anno 2018 * In het
herdenkingsjaar van
Philips van Montmorency,
Graaf van Horne****

Het beheer en onderhoud van de beiaard valt onder het Beiaardcomité. Daarnaast is er een Stichting Vrienden van de Beiaard, die ernaar streeft fondsen te werven ter bevordering van de beiaardcultuur in de regio Weert. Zij houdt zich onder andere bezig met het project de gebarsten klok te vervangen. In de loop van 2018 wordt ook een expositieruimte gecreëerd in de Martinustoren met aandacht voor de historie van de Martinuskerk en achtergrondinformatie over de functie van de beiaard in heden en verleden. Jaarlijks wordt in Weert een Internationaal Beiaardfestival georganiseerd, dat dit jaar voor de 14e keer zal plaatsvinden. Stadsbeiaardier Frank Steijns en gastbeiaardiers zullen unieke concerten verzorgen vanuit de Sint Martinustoren, vaak gecombineerd met instrumentalist en/of zang vanaf de toren.

In juni van dit jaar zal de nieuwe klok worden geplaatst. Maar voordat hij zijn torenhoge plek krijgt in de beiaard, zal de bijzondere klok eerst beneden in de kerk te aanschouwen zijn voor alle belangstellenden.

Beiaardier Frank Steijns en soliste Madieke Marjon.

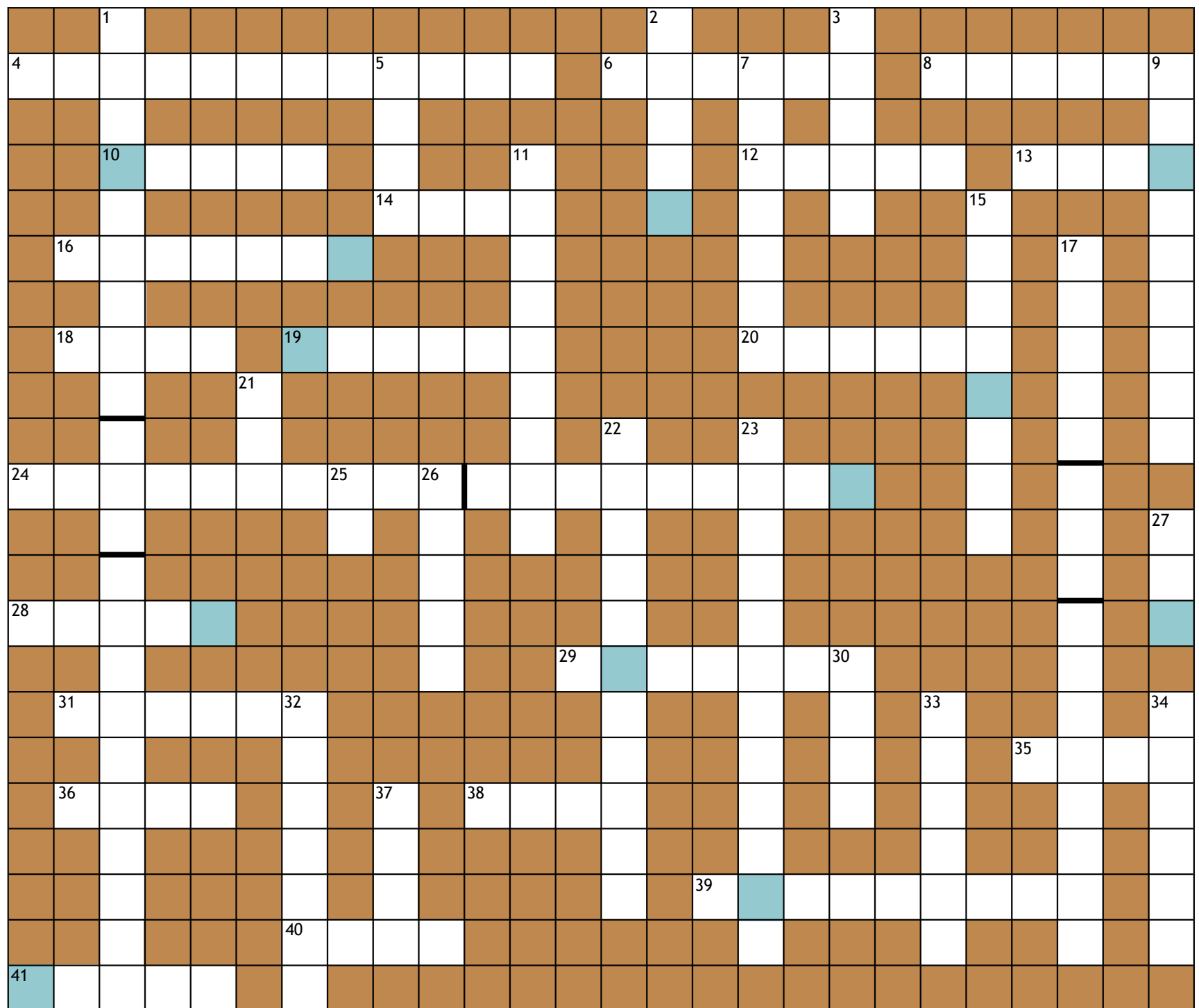
gvhWEETJE
Slap optreden tegen de opstandelingen
Landvoogdes Margaretha van Parma stuurde in 1566 haar voornaamste edelen naar diverse streken in het land om de rust te herstellen. Oranje ging naar Antwerpen, Egmont naar Vlaanderen en Philips van Horne stuurde ze naar Doornik. Met diplomatie en onderhandelen wist hij de rust en orde snel en goed te herstellen. De wijze waarop dat gebeurde had echter niet de goedkeuring van koning Philips. Philips van Horne gaf in zijn ogen te veel toe aan de protestanten en trad niet hard op tegen de opstandelingen en beeldenstormers. Hij werd dan ook snel van zijn taak ontheven. Teleurgesteld keerde de graaf terug naar Brussel en Weert. Zijn optreden in Doornik, met name het niet volgen van Koninklijke bevelen, zal later in het proces een van de belangrijkste punten zijn die tegen hem worden gebruikt.

Hoofdprijs: rol in GvH de Musical

Alle antwoorden op de vragen in deze puzzel zijn te vinden in dit magazine. De oplossing is een woord van twaalf letters (zie markering).

Stuur uw oplossing vóór 16 maart a.s. naar: hornepuzzel@gmail.com of naar Weert Magazine, Graafschap Hornelaan 140H, 6004 HT Weert.

Hoofdprijs: een figurantenrol in 'Graaf van Horne - De Musical' op 11 en 12 mei a.s. Bovendien worden nog enkele andere verrassende prijzen verloot onder de juiste inzendingen. Over de uitslag kan niet gecorrespondeerd worden. De winnaars staan in Weert Magazine van eind maart.

HORIZONTAAL

4. Woonden in het voormalige klooster op de Biest.
6. Volbloed moutig speciaalpijs:bier de Montmorency.
8. Deze gebroeders Jan en Herman waren de aanvoerders van de Beeldenstorm.
10. In welk stadsdeel van Weert lag het hoofdverblijf van Graaf Philips van Horne?
12. Bij zijn afscheid in Weert (1546) dineert Van Horne in herberg 'In de ...'.
13. Aantal hoorntjes in wapen van Weert.
14. Welk woord ontbreekt voor 'jaarduiding'? ... domini
16. Hier werd Van Horne onthoofd.
18. Hoeveel jaar bestaat de Stichting Stadsgidsen Regio Weert?
19. Hier werd Philips van Montmorency waarschijnlijk geboren.
20. Water rondom kasteel.
24. Lange laan in Weert.
28. Philips van Horne droeg de titel 'Ridder van het Gulden ...'
29. Maak de straatnaam compleet: '... van Meursstraat.'
31. Wat is de functie van het gebouw recht tegenover de Sint Martinuskerk?
35. Wie hieuw met één slag het hoofd af?
36. Titel Gerard I van Horne: '... van Weert.'
38. Maand waarin Philips van Horne in 1568 werd onthoofd.
39. Over deze kardinaal werd in 1561 een klacht ingediend door Willem van Oranje en Lamoraal van Egmont.
40. Voornaam van de moeder van Philips van Horne.
41. Voornaam van kroniekschrijfster.

VERTICAAL

1. Echtgenote van Philips van Horne.
2. In 1555 wordt Van Horne benoemd tot stadhouder van ...
3. In Weert ligt de Graaf ...straat.
5. Hij moest de Nederlandse opstandelingen straffen in 1566.
7. Zoveel jaar duurde de oorlog die in 1568 begon.
9. Kasteel van de Van Hornes in Weert.
11. Woonzorgcentrum in hartje Weert.
15. Hier is graaf Van Egmont begraven.
17. Ontwerper stadsplattegrond Weert anno 1565.
21. Wat was er voorheen gevestigd in de Van Horne-kazerne?
22. Zo werd Van Horne geëxecuteerd.
23. Rijksmonument in centrum Weert.
25. Huidige eigenaar Van Horne Kazerne.
26. Belangrijk vervoermiddel Philips van Horne.
27. Met welke kleur werden de nonnen aangeduid in het klooster Maria-Wijngaard?
30. Edelen zijn van ...
32. Groot spektakel op 11 en 12 mei 2018.
33. Hierheen vluchtten op 24 juni 1568 de moeder en vrouw van Van Horne.
34. Naam van de broer van Philips die in 1570 is geëxecuteerd.
37. Hier komt keizer Karel V aan op 3 september 1543.

2018

Weert Van Horne Stad

Een greep uit de activiteiten die dit jaar in Weert en andere steden plaatsvinden

11 maart	Open Biestwandeling met accent op familie van Horne	vanaf Centrum	www.stadsgidsenweert.nl
V.a. 15 maart	Gezinswandeling 'Op pad met Neele en Juul'	Binnenstad	www.edumare.nl
17 maart	Officiële opening 10.30-11.30 uur	Markt	www.weert.nl/vanhornejaar
17 maart	Grote Paardenmarkt 11.00-15.30 uur	Kasteelplein	www.weerterfokpaardendag.nl
18 maart	Symposium met o.a lezingen over de van Hornes	Munttheater	www.dealdenborgh.nl
9 april	Lezing 'Zijn de Oranjes van oorsprong Franstalig?'	Antje van de Statie	www.dealdenborgh.nl
14 april	'Van Horne Pop reunion'	De Bosuil	www.philipsvanhorne50.nl
11-12 mei	Graaf van Horne, de musical	Markt	www.graafvanhorne.nl
21 mei-1 juni	Theaterspeurtocht voor kinderen groep 5 t/m 8	Weert centrum	www.ku-cu.nl
28 mei	Boekpresentatie 'Weert, parel van heide'	Antje van de Statie	www.dealdenborgh.nl
1-5 juni	Graafschapsfeesten	Horn	www.graafschapsfeesten.nl
4-5 juni	Tweedaagse excursie naar Brussel	Brussel	www.dealdenborgh.nl
5 juni	Herdenking Egmont/Horne ism Aldenborgh	Binnenstad	www.weerthamonie.nl
5 juni	Busreis door 'Land van Horne'	Horn	www.edumare.nl
9-10 juni	Belevingstocht 'Kal euver de wal'	Neeritter	www.edumare.nl
24 juni	Vriendenconcert Kerkelijke Harmonie St.-Joseph	Birgittinessen	www.weerthamonie.nl
augustus	'Gluren bij de bureu', lezing en rondleiding	Biest, Weert	www.dealdenborgh.nl
14-15 sept	Bloementapijt klank- en lichtfestival	Zottegem	www.bloementapijt2018.be
16 sept	Excursie naar evocatie Egmont	Zottegem	www.dealdenborgh.nl
16 sept	Concert tijdens Egmont evocatie	Zottegem	www.weerthamonie.nl
29 sept	Grote Philips van Horne SG reünie	Ph v Horne SG	www.philipsvanhorne50.nl
30 sept	Levend stripverhaal '6 eeuwen geschiedenis'	Stramproy	www.dorpsraad-stramproy.nl
11 oktober	Opening expositie + excursie '80 jaar oorlog'	Amsterdam	www.dealdenborgh.nl
18 november	Première 'van Horne compositie'	st. Martinuskerk	www.weerthamonie.nl
30 december	Silvesterconcert met als thema 'van Horne'	Munttheater	www.weerthamonie.nl

Dit overzicht bevat de activiteiten die bij het ter perse gaan van deze uitgave bekend en gemeld waren bij de redactie. De redactie is niet aansprakelijk voor wijzigingen in data of locaties. Gedurende het jaar zullen nog tal van andere activiteiten georganiseerd worden en plaatsvinden.

Voor actuele informatie kunt u terecht op de site van de VVV Midden-Limburg, www.vvmiddenlimburg.nl/nl/overzicht/van-horne-evenementen-2018